s
Nacionalinė
M.Mažvydo
Biblioteka

MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY — "OUR HAVEN"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O., Sydney, for transmission by post as a newspaper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Vincas Kazokas. Redakcijos adresas: 13 Percy St., Bankstown, N.S.W. Tel.: 70-8395.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

PRENUMERATA

Ištisiems metams — £ 3.0.0.

Pusei metų — £1.15.0

Trims mėnesiams £ 1.0.0.

Atskiras nr. — 1/9.

N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose — £ 4.0.0. metams.

KOMERCINIAI SKELBIMAI

1 colis per 1 skiltį 12/-

Bendruomeniniai — 10/-

Skelbimų kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai — 1/6. Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.

Už skelbimų turinį neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:

Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.

Administracijos tel.: 649 9062

Sydney, 1962 m. rugpjūčio 15 d.

Nr. 32 (694). Keturiolikti metai.

MAIRONIO LEGENDA

Yra žmonių, kurie miršta be pėdsakų ir tik artimieji po tam tikro perijodo juos vėl grąžina į dabartį. Maironis niekad nebuvo pasitraukęs iš aktualaus gyvenimo. Jis visą laiką tiesiog veikia į mūsų tautą ir ją įtakoja tiek savo dvasia, tiek savo kūryba, tiek besąlyginiu atsidavimu savo tautai. Maironis savo kūryba yra gyvas kiekviena proga kartojamas ir šiandie, kaip ir prieš 50 metų, nors turime poetų po jo kelias kartas, ir tai gal net jo paties lygio.

Ir todėl šie metai — Maironio jubiliejiniai metai — nėra tik eilinė sukaktis, kada mes iš praeities dulkių atkasę pasigėrėtume jo buvusiu paveikslu: laikas jo neužpustė dulkėmis, bet greičiau jį tik išryškino, nuskaidrino.

Vos praslinkus trisdešimčiai metų nuo jo mirties, o nubyrėjo kaip nebuvę jo profesinės insignijos, jo luominiai apdarai, kurie jį gyvą ženklino tam tikru žmogum, ir jis šiandie paliko kiekvieno sąmoningo lietuvio širdyje tik didis ir negęstantis poetas, visos tautos pasididžiavimas. Kaip laikas išskiria tikrąsias vertybes, o dulkėmis peverčia atsitiktinius priedus, kurie kitų akimis sudaro branduolį ir esmę! O Maironis juk buvo ir pavyzdingas kunigas ir pranašus, jo auklėtinių ypatingai mėgiamas pedagogas ir mokytojas. Šiandie Maironis palikęs vien poetas ir tik poetas. Visa kita praeina ir miršta drauge su realia asmens mirtimi, gi žmogaus paliktoji kūryba ir joje įrėminta jo dvasia nenusėda praeityje, bet visados esanti, ne buvusi.

Jeigu šiandie visame pasaulyje minimas Maironis, neišskiriant ir pavergtos Lietuvos, tai ne dėl to, kad mes apie jį kalbėtume, bet kad įdėmiau ir atviriau išgirstume ir pasiklausytume, ką jis mums kalba. Jautriai ir taikliai jo žodis buvo tartas prieš 50 — 70 metų, lygiai taip jautriai reagavo į jo šauksmą ir visa lietuvių tauta. Prispaustus mokėjo paguosti, klystantiems nesigailėjo karčių, žodžių. Tas pats jo žodis nenustojo galios ir prasmės taip pat ir šiandie, nes mes gal daugiau esame reikalingi tautinio atgimimo, negu jo bendralaikiai.

Džiugu, kad visur Maironis minimas ir visur salės ir auditorijos pilnos. Bet dar būtų kilniau, jeigu ir išėję iš minėjimų gyventume Maironio dvasia ir atsidavimu savo tautai. Būdamas tautinio atgimimo dainium Maironis sąmonino savo tautą. Šito tautinio sąmoningumo mes šiandie ypatingai stokojame. O jį galime išplėsti ir ugdyti tik aktyviai dalyvaudami lietuviškame gyvenime, kaip brangenybę vertindami lietuvišką žodį ir knygą. Maironis vertino visą lietuvišką spaudą ir visoje savo meto spaudoje rašė, nes jo akimis visa ano meto spauda atliko tą pačią misiją — švietė ir sąmonino visą tautą. Mūsų spauda lygiai turi tuos pačius uždavinius, tik gaila, kad dažnai mes savų siaurų interesų šešėliais bandome kitus temdyti.

Maironio legenda nėra mitas, bet gyva šios dienos realybė. Užtenka tik kiek įdėmiau pasiklausyti, ką jis kalba, ir išgirsime, kad jis išsako mūsų protėvių žodžius, kad jis atspėja mūsų troškimus, kad jis paguodžia mus sielvarte ir nukreipia pažemintojo žvilgsnį į giedresnę ateitį. Pagarbą ir meilę tautos didžiajam vaidilai išreiškšime ne vien tik pareiginiu atsilankymu į jo minėjimus, bet vykdydami ir gyvendami jo idealais. O jie nėra nei mirę, nei pasenę.

V.K.

DU RUSAI ERDVĖJE

Šeštadienį, rugpjūčio 11 d. rusai išleido savo trečią iš eilės astronautą į žemės orbitą. Erdvės laivu Vostok III aplink žemę buvo paleistas majoras Andrian Grigoryevič Nokolajev, 32 m. amžiaus. Jis aplink žemę apskrieja per 88 su puse minutės. Nors rusai ir nepaskelbė, kokiu tikslu šis trečiasis astronautas išleistas į erdvę, bet spėjama, kad jis išbūsiąs erdvėje ilgiau, negu prieš jį skridęs Titovas (šis išbuvo erdvėje 25 val. apskriedamas aplink žemę 17 kartų).

Majoras Nikolajev yra septintasis žmogus, patekęs į erdves. Iš jų 4 amerikiečiai ir 3 rusai.

Nepraėjo nė 24 val. ir rusai išleido dar vieną astronautą pulkn. leitn. Pavel Romanovič Popovič. Kada buvo išleistas į erdves Popovič, pirmasis astronautas Nikolajev jau buvo apskriejęs aplink žemę 16 kartų. Rusų pranešimu abu astronautai palaiko savitarpį kontaktą.

SOVIETŲ KARO LAIVYNO DEMONSTRACIJOS

Kaip permainingos yra sovietų pažiūros pavyzdžiui žemės ūkio klausimais, taip nepastovios jos yra ir kariniais klausimais. Dar lankydamasis Londone, Chruščiovas pareiškė, kad jis savo kreicerių laivyną netrukus "parduosiąs", suprask: kaip atgyvenusius savo amžių. Girdi, ateityje būsią naudojamasi naujoviškesniais pabūklais (raketomis ir pan.). Dar 1960 metais jis apie tradicinį karo laivyną išsireiškė labai skeptiškai. Ar tai buvo tik akių dūmimas? Faktinai Sovietų Sąjunga kaip didino, taip ir toliau didina savo karo laivyną, žinoma papildydama naujoviškais atominiais povandeniniais laivais (kurių JAV jau seniai turi). Pastarosiomis savaitėmis Chruščiovas dalyvavo raudonojo karo laivyno manevruose šiaurės ledenyno jūroje ir stebėjęs, kaip atominis povand. laivas pasinėręs iššauna raketas (amerikiečių jau seniai praktikuojama. E.). Ryšium su manevrais įvykusiuose tarybiniuose pasitarimuose, kaip praneša "NZZ" (nr. 205), vis dėlto nesą galima pasitikėti vienomis raketomis, reikią dar ir senojo tipo laivyno. Vakariečiai pastebi, kad Chruščiovo, Malinovskio ir kai kurių admirolų grasinimai Vakarams raudonojo laivyno stiprumu panašūs į jų praeities pasigyrimus, kurie ne visada buvo paremti tikrove. (E)

JAUNIMO FESTIVALIS SUOMIJOJE

KRUVINOS DEMONSTRACIJOS — MASKVOS PROTESTAI — KALTINAMI IR PABALTIEČIAI

Suomių spaudos dauguma ir visuomenė festivalį ignoravo, nekreipė į jį jokio dėmesio. Nepaisant to, jau festivalio išvakarėse Helsinkio gatvėse būta antisovietinių demonstracijų ir susirėmimų su komunistais. Festivalio atidarymo dieną, demonstracijos įgavo jau gana plačią apimtį. Demonstracijose dalyvavo tūkstančiai asmenų, daugiausia jaunuolių. Demonstrantai nešėsi su savim šūkius "Šalin komunistiški festivaliai!", "Lauk visus komunistus!", "Pakarti Nikitą!" ir pan. Kai atskiros delegacijos žygiavo į festivalio aikštę, pakeliui jos buvo pasitiktos demonstrantų — šūkiai ir akmenimis.

Norėdamas tą sovietams nemalonų įspūdį kiek sušvelninti, į festivalio atidarymo iškilmes atvyko ir pats suomių min. pirm-kas Karjalainen. Žinoma, Maskva privers jį atsiprašyti.

Festivalio atidarymo parengimui pasibaigus, kilo naujos antikomunistinės demonstracijos, kurios ypač įsisiūbavo naktį iš sekmadienio į pirmadienį. Grįžtančius iš festivalio komunistus demonstrantai palydėjo šmeižiančiais šūkiais. Įsimaišė policija, tačiau ji prieš tūkstantinę masę mažai tegalėjo ką padaryti, nors panaudojo net dujas. Būta sužeistų. Demonstrantų skaičius į vidurnaktį priaugo iki 5.000. Tik raitoji policija demonstrantus po vidurnakčio pagaliau išsklaidė. Tačiau jie naujai rinkosi prie parko, kur veikia sovietinė paroda. Demonstrantai mėgino ją šturmuoti, bet buvo atstumti. Demonstracijų ir susidūrimų įvyko ir sekančiomis dienomis.

MASKVOS KARTI REAKCIJA

Kaip ir buvo galima laukti, Maskva dėl nemalonių jai įvykių Helsinkyje smarkiai jaudinosi. Vyriausybės organas "Izviestijos" kaltina ypač kokius tai organizuotus provokatorius, kurie demonstracijas suorganizavę. Kaltinami Vakarų Vokietijos jaunimo organizacijų ir švedų "agentai", kaltinami taip pat pabaltiečių sluoksniai Švedijoje ir ktur. "Pravda" savo kaltinimus nukreipia labiau į amerikiečius ir jų slaptos tarnybos agentus. Kaip ir kiti Maskvos laikraščiai, "Pravda" tvirtina, kad demonstracijų organizatoriai buvę specialiai apmokyti (pvz., Miunchene, Free Europe priežiūroje). (E)

PAVOJINGI VAISTAI

Paskutiniu laiku skaitėme laikraščiuose baisius padarinius kai-kurių nervus raminančių vaistų, kurie ligi šiolei buvo laikomi nekenksmingais. Pasirodo, toks thalidomide, kuris buvo naudojamas įvairiose formose kaip nervus raminantis ir kovai prieš nemigą vaistas įtakoja dar negimusius kūdikius, ir trukdo jų normalų išsivystymą. Tūkstančiai pranešimų ateina iš Vokietijos, kur yra gimę deformuotų kūdikių. Vienas neseniai buvo toks atsitikimas ir Australijoje. Šis vaistas grynas ar mišiny su kitais vaistais paplitęs visame pasaulyje įvairiais vardais. Vien tik Vak. Vokietijoje užregistruota daugiau kaip 2.500 deformuotų kūdikių, kurie gimė sužaloti šio vaisto įtakoje. Valdomieji kraštų organai imasi visų priemonių šį vaistą kuo skubiausiu keliu pašalinti iš rinkos ir uždėti griežtą kontrolę.

Kiti vaistai, kurių pagrinde yra phenacetinas ir kurie taip pat ligi šiol pardavinėjami be kontrolės, ypač įvairūs milteliai ir tabletės nuo galvos skaudėjimo, pasirodo, palieka organizme kenksmingus pėdsakus ir sukelia skaudžių pasekmių. Ypač tokie prieš galvos skausmus vaistai paplitę Australijoje, kurie gaunami ne vien vaistinėse, bet kiekvienoje krautuvėje. Nesilaikant griežto jų dozavimo galima susilaukti liūdnų išdavų.

EVA KUBBOS PIRMOJI DAILĖS PARODA

22 rugpjūčio ligi 2 rugsėjo 1962 m.

BARRY STERN MENO GALERIJA

28 Glenmore Road, Paddington.

Galerija atdara:

Pirmadieniais — penktadieniais 10 a.m. — 5.30 p.m.
Šeštadieniais 10 a.m. — 5 p.m.

LIETUVIS KOMPOZITORIUS

DARIUS LAPINSKAS

Gimęs 1934 metais Lietuvoje. Spakenberge, Vokietijoje, 13-kos metų būdamas pradėjo skambinti. 1950 metais atvyko Amerikon ir pas J. Kačinską pradėjo mokytis kompozicijos. Per ketverius metus išėjo Bonstono konservatoriją ir gavo Bakalauro laipsnį. Komponavo ir 1955 m. gavo premiją už Trio. Bandė diriguoti konservatorijos orkestrą. 1957-58 m. studijavo Vienos muzikos akademijoje muzikos mokykloje, kur baigė vad. Meisterklasse.

Dar studijuodamas, jau pradėjo dirbti Stuttgarto valst. operoje. 1961 metais pakviestas Tuebingeno miesto teatran, kur iš 15-kos premjerų, D. Lapinskas apipavidalino 11. Čia jis ruošia artistus, diriguoja baletui. Išdirbęs visą sezoną Tuebingene, vis dėlto grįžta į Stuttgartą, kurio teatras vienas iš geriausiųjų Vokietijoje. Čia jis jau paruošęs artistus Puccini operai Gianni Schichi. Dabar rašo operą.

RAŠINIO KONKURSAS

Imigracijos Departamentas Redakcijai prisiuntė tokio turinio raštą:

"Tarptautinė katalikų Emigracijos Komisija paskelbė konkursinio rašinio detales, visų išeivių dėmesiui.

Australijos imigrantai taip pat kviečiami dalyvauti konkurse, kur pirmoji premija siekia 100 U.S. dolerių, antroji ir trečioji mažesnės.

Konkursas siejamas drauge su tarptautiniu išeivių kongresu, kuris įvyks kitų metų liepos mėn. Brazilijoje.

Konkurso tema: "Ką aš atnešiau tam kraštui, kuris mane priglaudė?

Federalinio Katalikų Imigracijos Komiteto direktorius Rt. Rev. Mons. G.M. Crennan, paskelbdamas konkurso detales pareiškė, kad Australijoje esą tikrai tinkamų žmonių, kurie galėtų paruošti įdomius atsakymus ta tema.

Rašiniai gali būti patiekti angliškai, prancūziškai, vokiškai, olandiškai, ispaniškai, portugališkai, itališkai ar lenkiškai, adresuoti Tarptautinei Katalikų Migracijos Komisijai (International Catholic Migration Commission) 65 Rue de Lausanne, Geneva, Switzerland ligi 1963 m. sausio 31 d.

Rašiniai negali prašokti 5.000 žodžių ir turi būti parašyti mašinėle.

Drauge su konkursiniu rašiniu turi būti patiekta trumpos biografinės rašančiojo žinios, vardas, amžius, adresas, užsiėmimas gyvenamasis ir kilmės kraštas ir taip pat įstaigos ar agentūros pavadinimas, per kurią jis emigravo.

VETERANAI PRIEŠ KOMUNIZMĄ

Australijos karių veteranų sąjunga (R.S.L.) išėjo į atvirą kovą su komunizmu Australijoje. Jeigu žmonės ir toliau paliks tokie apatiški ir nebus imtasi griežtesnės akcijos, tai komunizmas pasaulį gali užvaldyti jau 1980 m. Savo ketvirčio metų kongrese, kuris prasidėjo rugpjūčio 11 d. Sydnejuje, R.S.L. antikomunistinis komitetas pranešė, kad komunizmas nesulaikomai plinta artėja prie Australijos. Indonezijoje, kaip raporte sakoma, geriausiai oragnizuota ir stipriausia yra komunistų partija. Šalia raud. Kinijos tai pati stipriausia ir kovingiausia komunistų partija Azijoje. Raporte sakoma, kad Australijos komunistų partija tėra tik subversyvinė politinė grupė, besąlyginiai paklusni svetimų diktatūrų nurodymams. Jos R.S.L. nepripažįsta Australijos politine partija. Pagal R.S.L. statutą joks komunistų partijos narys negali priklausyti šiai karių organizacijai.

Tame pačiame raporte pabrėžiama, kad R.S.L. kovą prieš komunizmą remia profesinės sąjungos (trade unions) ir ateiviai, kilę iš šiandie užimtų komunistinių kraštų.

NUTRŪKĘ PASITARIMAI

Rusija nutraukė visus pasitarimus dėl atominių ginklų kontrolės ir pradėjo vėl atominius bandymus. Jau užregistruota keletas atominių sprogimų atmosferoje.

★

Anksčiau buvusi britų kolonija Jamaika Indijos salyne rugpjūčio 6 d. gavo pilną nepriklausomybę. Šią salą britai valdė 307 metus. Nors ir nepriklausoma Jamaika ir toliau palieka britų tautų šeimoje kaip British Commonwealth narys.

★

Jau oficialiai paskelbta, kad ateinančiais metais vasario — kovo mėn. Anglijos karalienė ir jos vyras princas Pilypas vizituos Australiją. Numatoma, kad jų vizitas užtruksiąs apie keturias savaites ir jie aplankys visus Australijos valstijas.

★

Ilgai užtrukusios derybos, sukėlusios eilę baimės ir neramumų britų Commonwealthe dėl Anglijos įstojimo į Bendrąją rinką baigėsi be rezultatų. Nutrūkę pasitarimai numatoma atnaujinti spalio mėn.

★

Rytų Vokietijos gyventojai, negalėdami pabėgti į Vakarus, masiškai pasuko į rytus. Daugelis bėga į Lenkiją, kur komunistinis režimas švelnesnis ir iš kur daugiau galimybių pasprukti į laisvąjį pasaulį. Lenkai apie naują pabėgėlių bangą iš rytų Vokietijos tuo tarpu tyli.

★

Nidos Knygų Klubas Londone savo 38-ju leidiniu neseniai atspausdino prof. M. Biržiškos atsiminimus "Dėl mūsų sostinės". Tai antroji atsiminimų dalis — pirmoji pasirodė 1960 metais. Knygoje apimtas Vilniaus atsiminimų laikotarpis nuo 1919 m. liepos 1 d. ligi 1920 m. spalio 9 d.

Kolchozai ir sovchozai

Kolchozų skaičių galima matyti iš paminėjimo, kad 1058 yra 57% viso kolchozų skaičiaus. Išeina, kad iš viso kolchozų Lietuvoj dabar yra 1856, ar gal vienu daugiau ar mažiau. 1959 metais jų buvo truputį per du tūkstančius, o sovchozų buvo nepilnas šimtas. Bet tada kaip tik pasirodė žinelių, kad tai šen tai ten kolchozas yra paverstas sovchozu. Tačiau tokių žinelių tebuvo labai mažai. Apie tokias transformacijas buvo vengiama viešai kalbėti. Suprantama kodėl. Teoriškai kolchozas rodomas, kaip jo "narių" kolektyvinė nuosavybė. Kolchozo pavertimas sovchozu jau yra antras nusavinimas, būtent, nusavinimas žemės, kuri juk buvo gi kolchozo nariams "duota naudotis nemokamai ir amžinai", o taip pat ir nusavinimas turto, kuris kolchozo "narių" yra buvęs sudėtas arba vėliau bendrai uždirbtas. Tokios transformacijos metu kolchozo "nariai" iš "savininkų ir šeimininkų" paverčiami valstybinio dvaro bernais, samdiniais. Nors praktikoje žmonėms ta transformacija gal ir nesudaro nieko blogiau, o gal net geriau, nes tapdami valdinio dvaro samdiniais jie ima gauti nustatytą atlyginimą už darbą (o kolchoze atlyginimas — "kiek išeis"), bet teoriškai tokia transformacija vistiek yra iškilmingai duoto žodžio laužymas iš partijos ir valdžios pusės. Ta ir buvo priežastis, kad partija nesigyrė tomis reformomis. Tačiau dabar savo pranešime Sniečkus prasitarė, kad

"Didelė tarybinių ūkių dalis įkurta 1959 metais ekonomiškai silpnų kolūkių pagrindu".

Vadinasi, sovchozais buvo paversti faktiškai visai bankrutavę kolchozai. Matyt, kad tokių subankrutavusių kolchozų būta per pusantro šimto, nes iš dviejų su kaupu tūkstančių kolchozų liko tik 1856, o iš nepilno šimto sovchozų pasidarė daugiau kaip 223. Čia įvyko panašus procesas, kaip kartais atsitinka ir kapitalistinėj sistemoj, kai kreditorius perima nuskurdusį ūkį savo nuosavybėn, o buvusiam savininkui leidžia pasilikti jame darbininku. Komunistai tokius reiškinius labai smerkia, todėl patys tą padarę vengė girtis...

Sovchozai, tačiau, nėra tikra priemonė išsigenbėti iš nuostolingo ūkininkavimo. Anot Sniečkaus, esą sovchozų, kuriuose ūkininkaujama neblogai (nurodė pavyzdį, nors ir nelabai įspūdingą — Beinoravos ūkis Radviliškio rajone 1961 metus baigęs su 26 tūkstančiais rublių pelno, bet tai yra tik po keliolika rublių pelno iš hektaro...), bet, sako, kad

"eilėje tarybinių ūkių darbo našumas dar tebėra žemas, produkcijos savikaina augšta, o dėl to šie ūkiai duoda nuostolį... Ypač nepakenčiama padėtis susidarė mėsos kombinatų pagalbiniuose ūkiuose ir Miškų ūkio ir miško pramonės ūkiuose. Antai, Kauno mėsos kombinato pagalbiniame Alšėmų ūkyje, kurio bendras plotas sudaro daugiau kaip penkis tūkstančius hektarų pernai buvo nupenėta tik 77 galvijai ir 100 kiaulių. Ūkyje daug pašarų iššvaistyta, pašarų naudojimo apskaita apleista. Pernai ūkis turėjo 93 tūkstančius rublių nuostolio".

Bet sovchozai negali bankrutuoti, kadangi savininkas valstybė, nuostolius ji apmoka per biudžetą, žmonių pinigais, surinktais netiesioginių mokesčių būdu — apyvartos mokesčiu, glūdinčiu visų, ypač plataus vartojimo prekių kainose, o dabar dar ir maisto kainose.

Apie garantuotą atlyginimą svajojama ir kolchozuose. Partija ragina kolchozus nustatyti ir mokėti dirbantiesiems garantuotą atlyginimą su priedais už geresnius darbo rezultatus. Ta sistema turi pakeisti darbadienių sistemą, kuri dirbantiesiems visą laiką pasilieka skaudi mįslė: kiek galų gale išeis už darbadienį. Bet Sniečkus pranešime nurodė, kad "pažangesnių formų kolūkiečių darbui apmokėti" jieškojimo rezultatas tuo tarpu tik toks:

"Pernai 72-uose kolūkiuose buvo taikomas garantuotas darbo apmokėjimas pagal piniginius įkainius, nepriskaitant darbadienių".

Taigi, apie 96% kolchozų Lietuvoj dar nesugebėjo pereiti prie "pažangesnio" atlyginimo, nors kalbama apie tai jau treji metai. Iš kitos pusės, tas "pažangesnis" atlyginimas turi ne tik šviesesnių, bet ir tamsesnių žymių. Geriau, kada žmogus žino, kiek jam priklauso už jo atliktą darbą, bet tas "pažangesnysis" atlyginimo apskaičiavimas kaip tik yra remiamas pačiu aršiausiu "kapitalistinio išnaudojimo" pagrindu, būtent, vienetiniu atlyginimo apskaičiavimu, tai yra, visam pasauly darbininkų nemėgiama ir keikiama akordine ("piecework") sistema, kuri žemės ūkyje yra ypač nepatogi ir erzinanti.

Tuose 96% kolchozų, kur tebevartojama darbadienių skaičiavimu pagrįsta atlyginimo sistema, liepiama mokėti avansus, tai yra, dalį atlyginimo išmokėti anksčiau, nelaukiant apyskaitos metų gale, nes valgyti žmonėms reikia. LNA

Smagu buvo pernai spaudos baliuje, daugiau tikėkimės ir ateinantį šeštadienį įvykstančiame Spaudos baliuje Latvių namuose. Nuotraukoje: ALB Krašto v-bos reprezentacinis stalas iš pernykščio baliaus Grace Brothers salėje.

LIETUVIAI N. ZELANDIJOJE

MAIRONIO MINĖJIMAS AUCKLANDE, N.Z.

Priešpaskutinį liepos mėn. sekmadienį Aucklando lietuviai susirinko į Listono salę prisiminti didįjį Lietuvos poetą Maironį. Šis minėjimas yra vienas iš daugelio, kuriais lietuviai laisvajame pasaulyje šiais metais pagerbia Maironį, prieš šimtą metų atėjusį į mūsų tautą. Jau 30 metų, kai Maironio nėra gyvųjų tarpe. Maironis lietuviams ir Lietuvai yra nemirštamas. Poetas apsiriko sakydamas, — "išnyksiu kaip dūmas, neblaškomas vėjo, ir nieks manęs neminės".

Kruopščiai paruoštą paskaitą — Maironis tautinio atgimimo pranašas — skaitė Aucklando lietuvių apylinkės pirmininkas Č. Liutikas. Paskaitininkas neapribojo vien tik Maironio įtaka mūsų tautiniame prisikėlime, bet drauge išryškino Maironį kaip didį poetą, jautrų lietuvį ir taurų dvasininką. Be abejo, šie pagrindiniai Maironio asmenybės bruožai glaudžiai susilieję kaip tik ir sudaro neišdildomą jo įtaką lietuvių tautai ir kultūrai. Paskaiton derinančiai buvo įpinti Maironio poezijos kūriniai, paskaityti buv. Lietuvos Valstybės teatro aktoriaus Petro Šimkaus.

Paskaitos gale buvo prieita šių dienų aktualijų. Č. Liutikas kreipėsi: "Brangus lietuvi, ypač jaunime, būtų didžiausias atpildas tiems, kurie dirbo lietuvybės darbą, jei surastumei noro bent kiek susidomėti lietuviška knyga, ją pamilti, kuri tikrai sušildys jau atšalančius lietuvybei. Tikrai, pagarba Maironiui neturėtų ribotis vien atsilankymu į jo garbei rengiamas paskaitas ar akademijas, bet imkimės kiekvienas asmeniškai šiais Maironio metais lietuvišką knygą į rankas, imkime jo Pavasario balsus, Jaunąją Lietuvą, ir tuomet pagarba bus dviguba — Maironiui ir Lietuvai, kurią jis taip karštai mylėjo".

Po paskaitos sekė kavutė. Minėjimą surengė Aucklando lietuvių apylinkės valdyba. Dalyvavo dauguma miesto lietuvių. G.P.

BAIGTAS "LITUANUS" VAJUS AUCKLANDE.

Prieš dvi savaites Aucklande, Naujoje Zelandijoje pasibaigė lietuvių studentų ir jaunimo vardu paskelbtas "Lituanus" žurnalui padėti vajus. Apsiribota Aucklando miestu ir apylinke, kur gyvena apie 80 lietuvių (įskaitant vaikus). Per kelias savaites iš šios saujelės lietuvių einant namas iš namo surinkta 27 NZ svarai (apie 34 australiškais), tai palyginant didelė suma. Mūsų žmonės buvo ypatingai dosnūs, keliose šeimose aukojo kuone visi šeimos nariai atskirai. Surinkti pinigai 75 dolerių čekyje pasiųsti "Lituanus" žurnalui. Mes esame labai dėkingi aukojusiems už jų dosnumą, šie pinigai padės "Lituanus" žurnalui reprezentuoti ir plėsti Lietuvos laisvinimo ir lietuvių kultūrą anglų kalbą vartojančiame pasaulyje. "Lituanus" atliekamas darbas yra ypatingai svarbus ir remtinas, jis yra vienintelis tokios rūšies leidinys lietuviuose, mes turėtumėme dėti visas pastangas pakelti jo tiražą iki 10,000 (dabar išleidžiama 6,200). Iki šiol lietuviai Naujoje Zelandijoje, įskaitant dabartinę rinkliavą, iš viso yra pasiuntę 62 NZ svarus arba virš 77 australiškų sv. Mes raginame gausesnes lietuvių kolonijas pasekti mūsų pavyzdžiu. "Lituanus" yra mūsų visų reikalas.

Žemiau seka aukotojų sąrašas: Aucklando Lietuvių Apylinkės Valdyba 2 sv. Po 1 sv. aukojo M. Cibulskis, V. Gerulaitis, B. Grigaliūnienė, A. Kontvainis, S.B. Kripai, E. Liutikienė, N. Liutikaitė, J. Liutikas, M. Malskaitienė, A. Mitkevičius, O. Milikevičiūtė, M. Palubinskas, S. Paplauskas, J.H. Pečiulaičiai, D. Pečiulaitytė, E. Petraškienė, A. Pinkus, G. Procuta, W. Reinartas, R. Raudon ir A. Varkalis. Po 10 šil. A. Atkočaitis, J. Cibulskis, A. Kaminskienė, A. Medžiausis, J. Pečiulaitis, E. Stacevičienė, V. Soračkaitė ir J. Žiginskas.

Aukų rinkėjai

D. Pečiulytė ir G. Procuta

Ar jau pilnai pasiruošęs

į

Mūsu Pastogės SPAUDOS BALIŲ

kuris įvyks rugpjūčio 18 d. Latvių salėje, 32 Parnell St., Strathfield

VOKIETIJOS ŽLUGIMAS

(Tęsinys iš pr. M.P. Nr.)

1942 m. vasara Hitleriui ir jo sąjungininkams buvo labai palanki. Dar prieš prasidedant žygiui į Kaukazą ar Stalingradą didelės pergalės iškovotos Afrikoe. Gen. Rommel pradėjęs ofensyvą jau birželio pabaigoje buvo prie El Alamein, 65 mylios nuo Nilo. Tačiau Rommelis turėjo vos trylika tankų ir jos jėgos išsisėmė, o Hitleris, sukoncentravęs dėmesį rusų fronte, tos paspirties į Afriką neskubino. Nežiūrint to, tų metų pabaigoje Hitleris triumfavo: vokiečių povandeniniai laivai paskandindavo apie 700.000 tonažo laivų Atlante kas mėnesį, tai yra žymiai daugiau, negu amerikiečių ir anglų laivų statybos galėdavo pastatyti. Pasižiūrėjus į žemėlapį 1942 m. rugsėjy vokiečių kariai kontroliavo vakarų pasaulį nuo šiaurės arktikos ligi Egipto, nuo Pirėnų iki centrinės Azijos. Ir vis tik šie žavūs daviniai daug vilčių neteikė. Beveik visi vokiečių generolai čia įžiūrėjo liūdnas pasekmes: vokiečiams trūko ne tik žmonių, bet ir ginklų, lėktuvų ir transporto.

Dviem šakom veržimasis į Stalingradą ir Kaukazą sutiko kietą rusų pasipriešinimą. Ištisą spalio mėnesį truko kietos gatvių kovos pačiame Stalingrade. Vokiečiai pamažu veržėsi pirmyn, užimdami pastatą po pastato, bet su dideliais nuostoliais. Kariams krito nuotaika, o juos pakeitusios šviežios divizijos trupėdavo prieš kietą pasipriešinimą.

Tuo pačiu metu Hitlerį pasiekė liūdnos žinios iš Afrikos. Pagaliau britų armija Egipte gavo stipių papildymų. Kai britai pradėjo savo ofenzyvą, Rommelis tuo metu atostogavo Austrijoje. Kol jis suspėjo sugrįžti į Afriką, kova buvo beveik pralaimėta. Anglai viršijo tankais, lėktuvais ir patrankomis, ir nors Rommelis dar bandė, pergrupavęs savo dalinius, vienur kitur atakuoti, vis tik jau buvo aišku, kad padėtis beviltiška. Rommelis pradėjo trauktis, kai atėjo įsakymas iš Hitlerio būstinės:

"Nė žingsnio atgal. Jūs kariai neturit kito kelio, kaip tik arba į pergalę, ar į mirtį". Toks įsakymas, jeigu būtų vykdomas, reikštų visišką vokiečių — italų dalinių sunaikinimą. Gen. Rommel nors pradžioje ir prieš savo sąžinę bandė vykdyti gautą įsakymą ir sulaikyti pasitraukimą, bet po dviejų dienų, rizikuodamas karo lauko teismu, nusprendė gelbėti, kas dar išgelbima, ir įsakė trauktis. Tačiau tik motorizuoti dalinių likučiai galėjo pasitraukti. Pėstininkai, daugiausiai italai, paliko ir pasidavė anglams. Per 15 dienų Rommelis buvo nustumtas 700 mylių.

Beveik tuo pačiu metu atėjo dar liūdnesnių žinių: gen. D. Eisenhower vadovaujami anglų amerikiečių daliniai puolė Marocco ir Alžiro pakraščius. Hitleris pasiuntė apie ketvirtį milijono vokiečių ir italų karių, kad išlaikytų Tunisą. Jeigu jis laiku bent penktadalį to būtų pasiuntęs į pagalbą Rommeliui, tai "Dykumų lapė" greičiausiai jau būtų turėjęs savo rankose Egiptą ir Suesą, ir amerikiečiams išsikelti į šiaurinę Afriką nebūtų buvę prasmės. Tuo būdu visas viduržemis ir artimieji rytai būtų vokiečių kontroliuojami, kas, galimas daiktas, būtų nulėmę visą karo eigą.

KATASTROFA PRIE STALINGRADO

Tą pačią dieną, kai sąjungininkai išsikėlė į šiaurinę Afriką, rusų šarvuoti daliniai prasilaužė į šiaurę nuo Stalingrado. Rusai manievravo atkirsti Stalingradą ir priversti vokiečių šeštąją armiją arba pasiduoti, arba atsitraukti. Hitleris trauktis nesutiko. Ir šis nuosprendis nulėmė Stalingrado katastrofą.

Lapkričio 22 d. gen. Paulus pasiuntė radio telegramą, kad šeštoji armija jau apsupta. Hitleris jam tuo pačiu atsakė, kad armija bus aprūpinta iš oro, kol bus išlaisvinta. Tačiau tai buvo tik tuščias pažadas, nes Paulaus armijai aprūpinti reikėjo kasdien virš 750 tonų karinių reikmenų ir maisto, ko tuo laiku vokiečių Luftwaffe (karo aviacija), toli gražu neįstengė įvykdyti. Šeštoji armija beveik garantuotai būtų buvus išgelbėta, jeigu Hitleris būtų jai leidęs prasimušti iš apsupimo apleidžiant Stalingradą.

Kada rusai prispaustiems vokiečiams pasiūlė pasiduoti pakenčiamomis sąlygomis, Hitleris griežčiausiai pasipriešino. Praslinkus duotos kapituliacijos terminui — 24 valandoms, sausio 10 d. rusai atidarė naują ir paskutinę apgultojo miesto ir apsuptos armijos fazę, bombarduodami iš 500 patrankų. Kova tikrai buvo arši ir kruvina — iš abiejų pusių buvo kovojama beviltiškai ir atkakliai, bet ne ilgam. Apsupimo žiedas buvo per šešias dienas sumažintas pusiau ir jau sausio 24 d. vokiečiai buvo perskelti. Dar kartą rusai pasiūlė kapituliuoti. Gen. Paulus, svyruodamas tarp paklusnumo Hitlerio įsakymams ir sąžinės išgelbėti likusius karius nuo visiško sunaikinimo, dar kartą atsiklausė Hitlerio. Fuehrerio atsakymas buvo bekompromisinis: nepasiduoti! Šeštoji armija turi laikyti savo pozicijas iki paskutinio vyro! Tačiau tolimesnis pasipriešinimas buvo be perspektyvų ir tiesiog neįmanomas, ir 1943 m. sausio pabaigoje istorinis mūšis išblėso. Vasario 2 d. vokiečių žvalgybos lėktuvas, skrisdamas virš Stalingrado, pasiuntė radio telegramą: "Jokių kovos žymių Stalingrade". Tuo metu 91.000 sužeistų, išbadėjusių ir sušalusių vokiečių iš prieš du mėnesius buvusios 285.000 vyrų galingos armijos pasidavė bolševikinei malonei. Vėliau vienas vokiečių istorikas rašė, kad prie Stalingrado įvyko didžiausias istorijoje vokiečių pralaimėjimas.

Ir tai dar ne viskas. Amerikiečių ir anglų išsikėlimas Šiaurinėje Afrikoje žymi istorinę ribą, kada vokiečių pergalės potvynis pradėjo slūgti. Stalingrado pusnynuose ir Šiaurės Afrikos karštame dykumų smėly didysis vokiečių ir Hitlerio sapnas sugriuvo (Bus daugiau)

DIRBKITE PATYS!

SAKO CHRUŠČIOVAS

Liepos 12 d. Maskvos valdžia ir partijos centras paskelbė nutarimą, tiksliau — išbarimą respublikinėms valdžioms ir kolchozų vadovams už prašymus leisti panaudoti darbininkus iš miestų talkoms žemės ūkio darbymetėje. Pamoksle liepiama geriau organizuoti turimas darbingas pajėgas ir geriau naudoti mašinas, o ne jieškoti studentų ir fabrikų darbininkų talkos. Sako: "Yra žinoma, kad miestų gyventojų įtraukimo į žemės ūkio darbus praktika atsieina labai brangiai. Daug žmonių atitraukiama nuo darbo pramonėje, valstybė moka įtraukiamiems į žemės ūkio darbus darbininkams ir tarnautojams pusę, o kartais ir daugiau darbo užmokesčio. Šios išlaidos aiškiai nepasiteisina." (O iš kolchozininkiško "uždarbio", kaip irgi yra žinoma, niekas negali pragyventi, todėl reikia mokėti nors pusę fabrike gaunamos algos, kitaip niekas negalėtų net ir liepiamas į tas "talkas" eiti).

Toliau sako: "Šios išlaidos aiškiai nepasiteisina, įtraukiamų į kolūkių ir darbą pašalinių žmonių darbo našumas labai mažas. Jeigu vadovai apskaičiuotų, kiek kainuoja produkcija, kuri nuimama tokiais "metodais", jie pagalvotų, ar reikia kviesti pašalinius darbininkus". (Bet kam jiems galvoti, jei anksčiau valdžia tokių "talkininkų" atvarydavo, ir jei produkcija vistiek išeina nuostolinga, su talka, ar be talkos).

Tačiau, kur kolchozai vis dar tikrai negali be miestiečių pagalbos išsiversti, Maskvos valdžia leido respublikinėms valdžioms siųsti ten pernykštėmis sąlygomis darbininkų, studentų, moksleivių. Bet šį kartą toki kolchozai turės gana smulkiai pasiaiškinti, kodėl jie negalėjo be tokios talkos išsiversti, ir turės duoti smulkią apyskaitą, kiek ir ko tie talkininkai pas juos atliko.

Išimtis daroma tik paties "Chruščiovo dvarams", tai yra vadinamoms "plėšininėms žemėms" Kazachstane. Į ten ir šįmet, kaip ir kitais metais, siunčiami talkininkai derliaus nuimti iš visos imperijos. Jau keli ešelonai išsiųsti ir iš Lietuvos.

(LNA)

ALB KRAŠTO VALDYBA APIE FONDUS

Nors ALB Krašto Valdybos p-ko B. Daukaus buvo duoti Mūsų Pastogėje pareiškimai, o taipogi paskelbtos ištraukos iš jo susirašinėjimo su VLIK'o ir LTN pirmininkais, tačiau pradėjus veikti Tautos Fondo Atstovybei Australijoje kilo neaiškumų, tad ALB Krašto Valdyba duoda visuomenei šių informacijų:

1. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas (VLIK'as), kurio žinioje yra Tautos Fondas, nebėra vienalytis, visas partijas bei sambūrius apimąs politinis organas, nes 1946 m. buvo išjungta Lietuvos Nacionalistų partija, 1952 m. iš VLIK'o pasitraukė Lietuvių Frontas, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga ir Lietuvių Tautinis Sąjūdis. Pasitraukęs Lietuvių Frontas įsteigė Fondą, o tautinės grupės sudarė atskirą politinį organą "Lietuvos Nepriklausomybės Talką", kuri pasistatė sau tikslu atlikti tai, ko kiti veiksniai nedaro, ar bent mažai, būtent: kruopščiai sekti, kas vyksta Lietuvoje, rinkti apie tai medžiagą, ją studijuoti, dokumentuoti ir paruošti, reikalui ištikus, panaudojimui. Tam tikslui finansuoti įkūrė "Lietuvos Nepriklausomybės Fondą". Tokiu būdu dabar veikia trys fondai: Tautos Fondas, Lietuvių Fronto Fondas ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondas. Jie visi finansuoja Lietuvos laisvinimo vieną ar kitą labai naudingą darbą.

2. Pagal VLIK'o 1949.6.14 paskelbtą Lietuvių Chartą, pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. 1958 m. sušauktas Pasaulio Lietuvių Seimas Amerikoje išrinko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybą (jos būstinė dabar Kanadoje), kurios nurodymais ir patvarkymais vadovaujasi visų karštų lietuvių bendruomenių valdybos. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba, matydama politinių grupių susiskaldymą, dėjo pastangų, vėl sudaryti vieningą vadovybę Lietuvos laisvinimo darbui, tačiau P.L.B. Valdybos pastangos liko be pasėkmių.

3. Australijos lietuvių dauguma partinių susiskaldymų nenori. **Buvusios ir dabartinė Krašto Valdyba, atstovaudama visus Australijos lietuvius, laikosi bepartiškumo, neutralumo, tolerancijos ir demokratinių principų.** Dabar veikiąs Australijos Lietuvių Bendruomenės Statutas, priimtas Krašto Tarybos paprastoje sesijoje Melbourne 1958 m. gruodžio 29, jokių politinių fondų nenumato. 1960 m. gruodžio mėn. 28-30 d.d. įvykęs ALB Krašto Tarybos suvažiavimas Sydney irgi pasisakė už veiksnių vieningą vadovybę ir vieningą fondą.

4. **Dabartinė ALB Krašto Valdyba, vadovaudamasi Australijos Lietuvių Bendruomenės statutu, remdamasi Krašto Tarybos nutarimais ir laikydamasi Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos nurodymų toleruoja veikiančius fondus, tačiau nė vieno iš jų aktyviai neremia, palikdama kiekvienam tautiečiui apsispręsti pačiam, kurį fondą, arba visus tris, remti.**

5. Tautos Fondo Atstovybė Australijoje buvo įsteigta 1951. 5.13, o 1956.12.22 visi atstovybės nariai atsistatydino, pranešdami apie tai Tautos Fondo Valdybai. Užtrukus su Tautos Fondo Atstovybės atkūrimu, visos atstovybės byłos, knygos ir pinigai 1958. 11.11 buvo perduoti pagal aktą globoti ALB Krašto Valdybai.

Krašto Valdyba 1952 m. gavo paskolą iš Tautos Fondo £395. Ši suma panaudota bendruomenės laikraščiui Mūsų Pastogei leisti. 1959 m. Krašto Valdyba, remdamasi Krašto Tarybos nutarimu, kreipėsi į Tautos Fondo Valdybą, prašydama minimą skolą nurašyti. Tautos Fondo Valdyba raštu iš 1959.10.29 prašomos paskolos nurašyti nesutiko ir pareiškė: "Mes dabartinėse sąlygose to padaryti negalime ir tikimės, kad pagerėjus jūsų piniginėms apystovoms galėsite su Tautos Fondu atsiteisti". Tai turint galvoj prieš šią buvusioji Krašto Valdyba 1960 m. grąžino £100. Ši Krašto Valdyba yra pasiuntusi dar £100 Tautos Fondo Valdybai skolos sąskaiton 1962.8.7. d.

1961 m. sausio 1 d. ALB Krašto Valdybos globoje buvo Tautos Fondui priklausančių pinigų sumoje £472.11.8, iš kurių VLIK'as raštu 1962.3.12 suteikė £300 paskolą Krašto Valdybai Australijos Lietuvių Metraščiui išleisti, o £172.11.8 yra pasiųsta 1962.4.4. per VLIK'ą Tautos Fondui. Tokiu būdu Krašto Valdyba lieka dar skolinga Tautos Fondui Mūsų Pastogės ir Metraščio išleidimo sąskaiton viso £495. Ši skola bus grąžinta tiesioginiai per VLIK'ą Tautos Fondo Valdybai. Kiekvienais metais Krašto Kontrolės Komisija tikrina Krašto Valdybos kasos, turto apyskaitas, taigi ir atsiskaitymą su Tautos Fondu.

6. ALB Krašto Valdyba globotą Tautos Fondo turtą ir bylas yra perdavusi Tautos Fondo Atstovybės pirmininkui p. Mauragiui aktu 1962.4.10 d. Dabartinė T.F. Atstovybė Australijoje, žinodama ALB statutą ir oficialius Krašto Valdybos Pirmininko pareiškimus Tautos Fondo reikalu, **galėjo paskelbti visuomenės žiniai** pinigų rinkimo, atsiskaitymo bei kontrolės tvarką prieš pradedant savo veiklą, tuomi būtų buvę išvengta nemalonių pasisakymų spaudoj.

7. ALB Krašto Valdyba kviečia visus Australijos lietuvius nekreipti dėmesio į pavienių asmenų ar organizuotų grupių užmačias kenkti mūsų bendruomenės principams, bet būti visiems solidariais ir vieningais, nes Lietuvių Chartos 11 sako: "Tautinis solidarumas yra augščiausioji tautinė dorybė. Lietuvis ugdo tautinį solidarumą. Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai. Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklan kiekvienas lietuvis moka nuolatinį tautinio solidarumo įnašą".

ALB Krašto Valdyba

Dailininkė Eva Kubbos. Jos pirmoji kūrybos paroda atidaroma rugpjūčio 22 d. Barry Stern galerijoje, Sydney. Eva Kubbos yra kilusi iš Mažosios Lietuvos (Šilutės apskr.), studijavo meną Berlyne 1946 — 51 m. Atvykusi į Australiją 1952 m. kiek laiko pagyveno Melbourne ir vėliau persikėlė į Sydney. Kūrybos charakteris: grafikė, pradėjusi figuralinėm kompozicijom ji paskutiniu laiku perėjo į abstrakčią kūrybą. Su savo kūryba yra dalyvavusi eilėje Australijos ir tarptautinėse parodose.

Lietuviai Pasaulyje

STUDIJŲ SAVAITĖ

Nuo rugpjūčio 22 iki 28 dienos Vokietijoje įvyks Lietuvių Studijų savaitė. Kelios pagrindinės temos: Rytų Europos likimas ir 100 m. Maironio gimimo sukaktis. Savaitei vadovaus prof. A. Maceina. Iš atskirų paskaitų minėtinos: "Istorinis Rytų Europos susidarymas", "Vokietijos Lietuvių Bendruomenės problemos", "Kultūrų sanbėga Rytų Europoje", "Vaikų auklėjimas tremtyje lietuviška dvasia", "Lietuva kaip Ryt-Vakarų susitikimo erdvė", "Apie Vilniaus meno paveikslus, "Lietuvių įnašas į Rytų-Vakarų kultūras", "Tautos skundas ir jos viltis Maironio kūryboje" (Maironio pagerbimui ruošiami dar keli specialūs vakarai), "Krikščionių vienybės problema", "Religinė būklė Lietuvoje". (E)

LIETUVIS — ARGENTINIŠKO LAIKRAČŠIO REDAKTORIUS

Tai Vytautas Nalivaika, kuris redaguoja "Vocero Isleno" (Saliečių šauklį). Jis skiriamas pirmoje eilėje Entre Rios salos gyventojams, kaip praneša "Laikas".

DĖMESYS KNYGAI APIE LIETUVIUS PARTIZANUS

Stokholmo estų laikraštis "Teataja" išspausdino plačią recenziją neseniai Voyages Press anglų kalba išleistos knygos "Guerila warfare on the amber coast". Straipsnyje atpasakotas knygos turinys ir reiškiama nuomonė, jog ši knyga apie didvyrišką lietuvių kovą ir estų bei latvių požiūriais yra sveikintinas priminimas laisvajam pasauliui apie Pabaltijo pasipriešinimą komunistų diktatūrai. Recenziją parašė žinoma lietuvių bičiulė, estų visuomenininkė ir redaktorė A. Lemberg.

Apie V. Tauro knygą rašo ir vokiečių spauda: "Heidenheimer Zeitung" liepos 3 d. numery paskelbė ilgą straipsnį apie knygą, antrašte: "Pirmoji partizaninio karo istorija". Straipsnyje nurodoma, kad prieš sovietus kovoje krito apie 80.000 lietuvių. Knygos recenzentas Dieter Friede plačiai apžvelgė knygos turinį ir ją laiko jaudinančiu, sukrečiančiu leidiniu. (E)

IŠVYKO UŽSIENIN

Daugeliui gerai pažįstamas buvęs Esso garažo Royal Parke savininkas, Jonas Vosylius su žmona rugpjūčio 9 d. laivu "Ozeania" išplaukė į Europą. Numato aplankyti visą eilę Europos valstybių ir ilgesniam laikui sustoti Vokietijoj, Frankfurt a.M. Ta proga žada aplankyti Vasario 16-tosios gimnaziją ir didesnes lietuvių kolonijas Europoj ir Anglijoj. Vėliau numato vykti į Jungtines Amerikos Valstybes ir Kanadą aplankyti giminių be pažįstamų, ypač buvusių adelaidiškių. Kuriam laikui planuoja apsistoti J. Bachuno Tabor Farm vasarvietėje.

Užsieniuose ponai Vosyliai žada išbūti apie porą metų. Prieš išvykdamas savo garažą J. Vosylius perdavė kitam lietuviui. ALŽ.

GISELA DOHRN

★ ★ ★ ★

Tai buvo MASKVA

Vertė J. Pr. Palukaitis

Pats buvo bejausmis ir jausmais netikėjo. Visi žmonės jam buvo priešai. Jeigu jie pasirodydavo per gudrūs ir pakeldavo galvą, is šaltai, žiauriai juos sunaikindavo. Beveik negyva perkreipta šypsena, kandžia ironija, nepatekdamas ekstazėn, nes negailestingumas nepakyla ekstazėn, jis atiduodavo priešus mirti. Pasityčiodamas žemino buvusius savo bendradarbius, ciniškai varė juos į mirtį.

Niekad nebuvo susijaudinęs. Asocialinė būtybė neįėjo į jokią draugiją. Liaudis, iš kurios įsčios jis buvo gimęs, atmetė jį. Buvo kalbama, kad, nors ir Gruzijoje gimęs, buvo negruzinas. Be jokios kūrybinės idėjos troško valdyti tautą, daug tautų. Valdžios jis niekad nelaimėjo, nes tik išrinktasis yra valdovas. Jis pasiekė tiktai, ką galima pasiekti teroru, galia. Ir jis ją žiauriai, klastingai gynė iš savo paslaptingos pilies, kurion šį lapkričio rytą įžengė.

Kiekvienose duryse, už kiekvieno kampo nuogais durtuvais jį saugojo GPU agentai. Šiandien jį erzino tai. Smarkiai trenkė durimis ir dingo.

— Senis piktas, — sušnibždėjo vienas sargybinis kitam.

— Senis piktas, — nuaidėjo per Kremlių šnibždesys.

Po keleto minučių į Kremliaus rūmus, peršokdamas po du laiptus, įbėgo mažas juodaplaukis žmogus. Tai buvo vyriausybės šefo pavaduotojas Mikojanas. Juodų akių, kumpos nosies arménas savyje slėpė kažką necivilizuoto. Jis visada sukeldavo įspūdį, kad yra tik nukritęs nuo laukinio arklio ir dabar su paruoštu kišenėje revolveriu skuba susitvarkyti.

Anastazas Ivanovičius Mikojanas jau tada buvo Stalino šalininkas, kada dar bolševizmas į jų bendrą tėvynę, Kaukazą, nebuvo įsiveržęs, kada apie Stalino galybės pozicijas dar nebuvo jokios kalbos. Abu buvo senieji sąmokslininkai. Kai Stalinas sunaikino vadinamąją trockininkų srovę, Mikojanas ūkiniame sovietų valstybės gyvenime pradėjo vaidinti vieną svarbiausių vaidmenų. Vienuolika metų vadovavo tiekimo reikalams. 1935 metais buvo priimtas į partijos vadovybę — "politinį biurą". 1936 metais gavo skardinį Lenino ordeną, augščiausią Sovietų Sąjungos pasižymėjimo ženklą. 1937 metais pašoko iki premjero pavaduotojo. Visais reikalais bolševikų valdovas pats telefonu jį painformuodavo.

Mikojanas buvo vienas iš nedaugelio, kurie Stalino akivaizdoje nejautė jokios baimės. O daugumas net ir tada nemaloniai jausdavosi, kai bolševikų valdovas su jais telefonu kalbėdavosi. Mikojanas pakilusia nuotaika įžengė į draugo Stalino darbo kambarį. Jis rado jį be ūpo ir susierzinusį.

Abiejų bolševikų santykiai, kaip ir dar kai kurios intymiškesnės Kremliaus nuotrupos, į užsieniečių ausis patekdavo gana nuotykingu keliu. Keletą metų sovietų vyriausybė naudojosi vienu "buvusiųjų" atstovu, baronu Steigeriu, kuris, Stalino pavestas, draugaudavo su svetimais diplomatais ir gausiai dalydavo jiems gandus ir naujienas. Tai buvo, taip sakant, kanalas tarp bolševikų aukštųjų rūmų ir užsienio diplomatų. Žinoma, jo pranešimus reikėdavo priimti labai atsargiai, nes jo pasakojimai būdavo propagandos ir tendencijos persunkti. Savaime suprantama, jis buvo įpareigotas ir diplomatų informacijas parnešti į Kremlių Bet tai, atrodė, jam nevyko. Diplomatai, kurie išdaviką pakankamai pažinojo, nieko jam nepasakodavo. Jis pateko nemalonėn ir 1937 metų pabaigoje buvo sušaudytas.

Nuo tada pranešimų šaltiniai šiek tiek sutriko. Vienas šaltinis, kuris pradžioje buvo kiek nepatikimas, vėliau įrodė savo tinkamumą: tai buvo Ninos Aleksandrovnos draugė, kuri kartu su Nina gyveno tame pačiame skurdžiame kambarėlyje, šokėja Olga Ivanovna. Olga Ivanovna buvo vieno Kremliaus karininko, GPU sargybų Stalino ir Molotovo prieškambariuose viršininko, meilužė. Jos nupasakojami Kremliaus įvykiai ir santykiai dažnai skambėdavo neįtikinamai, tačiau vėliau kartais atsitiktinai pasitvirtindavo.

Mikojanas žaibo greitumu suvokė, kad nuotaika nerožinė.

— Drauge, — tarė Stalinas trumpai, — mes esame nemalonioje padėtyje. Litvinovas iki šiol nesuprato, kad Angliją ir Prancūziją reikia įvelti karan su Vokietija, svarbiausią vaidmenį rezervuojant sau. Užuot tai padaręs, jis pasistengė įmanevruoti mus į skurdžią izoliacijos padėtį. Pasaulis jau nebenori apie mus nieko girdėti.

— Taip, — sušuko Mikojanas, — bet ką mes turime daryti?

Diktatorius niūriai pažiūrėjo į jį. Jo akys buvo primerktos iki siauro plyšelio.

— Ne taip skubiai, Anastazai Ivanovičiau, — nukirto jis nekantriai, — aš turiu planus, kuriuos noriu patikėti tau, o tu juos įgyvendinsi.

Mikojanas atsisėdo kėdėn ir atmetė galvą:

— Jaučiuosi jūsų labai pagerbiamas, Josifai Visarionovičiau, — skubiai pasakė.

Stalinas į jo pastabą nekreipė dėmesio.

— Reikia vėl sudominti kapitalistinius kraštus, — tęsė jis toliau, — bet ką aš dabar galiu? Vadinas, reikia dirbti psichologiškai. Kuo turtinguosius privilioti? Dalykais, iš kurių jie galėtų padaryti biznį — žaliavomis, naudingomis jų pramonei ir ginklavimuisi, javais ir medvilne, rūda ir metalais, o svarbiausia — nafta.

— Kodėl nafta? Daugumas kraštų savo reikalams benzino pakankamai turi.

— Cha, cha, — pirmą kartą ironiškai nusijuokė Stalinas, — pakankamai taikos metui, bet ne karui.

— Karui?

— Apie ką tu, Anastazai, galvoji, kad tu negirdi, neįsigilini į reikalą, užmiršti, kad antrasis imperialistinis karas, kurį teisingai pramatė Leninas, jau prie pat durų stovi. Mūsų tikslas arti. Dabar mes turime atsargiai veikti. Tik duokim tautoms jų kruvinų dalybų pradžiai pakankamai benzino ir javų, jos tuojau pradės kariauti. O mes ateisime vėliau, kai jos bus pasruvusios kraujuose, pavargusios ir pribrendusios pasaulinei revoliucijai.

— Žavus planas, — pagyrė arménas.

— Matai, — linktelėjo Stalinas patenkintas, — ir tu, drauge Mikojanai, turėsi jį įvykdyti. Nuo ryt dienos tu būsi užsienių prekybos komisaras. Tu pradėsi politinę prekybos ofenzyvą. Pakviesi valstybes sudaryti su mumis sutartis dėl javų, benzino, žaliavų. Jų kvailos galvos mūsų politinių ketinimų ir nesupras. Pradėk su Lenkija. Atnaujink sutartis su Prancūzija, Lietuva, Estia ir Latvija. Neužmiršk Italijos ir Vokietijos. Bet darbą atlik švariai. Prisimink senį Rosengolcą, kuris užsienio prekyboje šį tą nusimanė, bet buvo kenkėjas ir sabotažininkas, todėl Bucharino byloje turėjau nubausti jį mirtimi.

Kas mano planų nevykdo, tas ilgai negyvena. Pasakyk savo pirmtakūnui tam kiaulei Čvialevui, tam šunsvaikui, — diktatorius pradėjo koliodama-

(Nukelta į psl. 4)

GELEŽINĘ UŽDANGĄ PRASKLEIDUS

VENGTINI RYŠIAI SU VAKARIEČIAIS

Lenkijos jungtinės darbo (komunistų) partijos centro komitetas įspėjo visus lenkų rašytojus ir žurnalistus vengti kontaktų su jų kolegomis iš Vakarų kraštų. Esą, tokiems ryšiams esant, į kapitalistinius kraštus patenka įvairios politinės informacijos ir tai galį būti žalinga partijai. Nors ir ne viešai, tačiau už tokių ryšių palaikymą gręsia sunkios bausmės. Tuo pačiu metu lenkų partijos ck puolė lenkų publicistus, kurie, girdi, per daug karštai domisi vakarų klausimais ir maža dėmesio kreipia į socializmo pasiekimus. Propagandiniu požiūriu per silpnai esą svarstomi lenkų — sovietų santykiai. Duota suprasti, kad ateityje lenkų spauda turinti žymiai daugiau dėmesio skirti sovietų politikos siekimams. (E)

"NAUJO TIPO" VESTUVĖS LIETUVOJE

Rokiškio kultūros namuose jau kelintus metus praktikuojamos "naujo tipo" lietuviškos vestuvės. Jaunavedžiai atvažiuoją su didžiulėmis palydomis, pasipuošę tautiniais rūbais. Juos sutinka orkestras. Išpuoštoje patalpoje jaunavedžiai pasirašo sutuoktuvių liudijimą. Juos sveikina vykdomojo komiteto pirmininkas, deputatai. Nusileisdami nuo pakylos, jaunavedžiai privalo perkirpti juostelę: atidaryti sau kelią į naują gyvenimą. Juos pasitinka gėlės, fotografai, draugų sveikinimai, dovanos. Tasai "naujas, gražus paprotys" vis labiau populiarėjąs Lietuvos miestų ir kolchozinių kaimų gyventojų tarpe, praneša sovietiniai reporteriai. (E)

DAUG MIRTIES BAUSMIŲ

Stambių bylų ir mirties sprendimų eilė Sovietų Sąjungos atskirose respublikose nenutrūksta. Viena žymiausių pastarųjų laikų bylų įvyko Kirgizijos respublikoje. Ten pasmerktas mirties bausme sušaudant net valstybinės planavimo komisijos pirmininkas Džušalijevas, kartu su kitais 8 mirčiai pasmerktaisiais. Viso kaltinamųjų suole buvę 49 asmens, kurie daugumoje nuteisti laisvės atėmimu 15 metų. Teisiamieji buvo kaltinami nusikaltę valiutų ir aukso normavimo įstatymais. Kaltinamieji pasisavinę valstybės turto apie 3 mil. naujųjų rublių vertės. Pas juos buvę rasta: 23 kg. aukso, 30 kg sidabro, apie 4 mil. rb. grynais pinigais, brangenybių 6,5 mil. rb. vertės. Labai būdingas sovietiniam gyvenimui toks keliems teisiamiesiems pateiktas kaltinimas: Jie nelegaliai pasirūpinę siūlų bei kitos žaliavos ir iš jos pagaminę tūkstančius megztinukų, bliuzių ir kitų drabužių, kuriuos vėliau per tarpininkus pardavinėję, apeidami, žinoma, valstybinę prekybą. (E)

ŠIAULIUOSE BAUDŽIA UŽ BATUS, KAUNE — UŽ DOLERIUS

Liepos vidury respublikinio teismo išvažiuojamoj sesijoj Šiauliuose buvo sperndžiama 20 asmenų byla. Visi buvo kaltinami vogę iš valdinio batų fabriko ("Elnio", buv. Nurokų) batus ir juos pardavinėję "iš po stalo" įvairiuose Lietuvos miestuose. Svarbiausias kaltinamasis — A. Mejerovičius, kuris, būdamas vieno fabriko skyriaus meistras, susitaręs su sandėlininku E. Ruku, įsitaisė pasigaminti "neapyskaitinių" batų (tai yra, neįtrauktų į knygas). Jiems parduoti suorganizavo pardavėjų tinklą iš krautuvių vedėjų Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, Joniškyje ir kitur. Į tinklą prisidėjo tūlas M. Magidas, A. Lipskis, L. Mejerovičius, Z. Dapševičienė, o prie "tiekėjų" prisijungė ir buvęs telegrafo inžinierius V. Vaišvila, kuriam kombinato sandėlininko pozicija pasirodžiusi patrauklesnė už inžinieriaus profesiją prie telegrafo... Šis buvo kaltinamas per kelis mėnesius išleidęs į "pogrindinį" tinklą 400 porų batų ir tuo fabrike sudaręs 14,000 rublių trūkumą (iš to matyt poros batų savikaina fabrike — apie 46 rubliai).

Šios prekybos pradininkas A. Mejerovičius nubaustas 12 metų kalėti, Rūkas ir L. Mejerovičius po 10 metų, kiti po 7 metus.

Liepos 18 d. Kaune prasidėjo kita byla — valiutos spekuliantams. Kaltinami — Antanas Šakalys Moisiejus Cukermanas, Kauno katedros kūrikas Jonas Jaškauskas, Tamara Juškevičienė ir eilė kitų. (Pažymėtina, kad Kaunas jau nuo seniau garsėjo, kaip svarbiausias slaptos prekybos svetima valiuta centras. (LNA)

ORO SUSISIEKIMAS SOV. S-GOJE

Pagal Lietuvoje liepos 18 d. paskelbtą Vilniaus aero uosto tvarkaraštį, lėktuvai iš Vilniaus į Maskvą skrenda kasdien du kartu, į Minską keturias dienas savaitėje, į Kijevą kasdien, be to dar paskiromis savaitės dienomis į Charkovą, Smolenską, tris kartus per savaitę, į Odesą kasdien, į Dniepropetrovską, Krasnodarą ir Soči — kartą per keturias dienas, į Lvovą kasdien po vieną kartą, į Leningradą keturias dienas per savaitę, į Varšuvą tik kartą savaitėje, į Rygą kasdien. Lėktuvai į Maskvą skernda kasdien ir iš Kauno. Iš Vilniaus susisiekimas su Lietuvos miestais atrodo taip: Į Kauną kasdien po 4 kartus, į Klaipėdą kasdien po 6 kartus, į Šiaulius, Rokiškį, Kupiškį, Druskininkus — kasdien po du kartus. (E)

★

Kai rugsėjo 1 d. Lietuvoje prasidės naujieji mokslo metai, tai, pagal Vilniaus radijo apskaičiavimus, į vidurines ir pradžios mokyklas ateisią 452.000 vaikų. Kartu su vakarinių mokyklų mokiniais, Lietuvoje būtų daugiau kaip pusė milijono moksleivių. Šiemet numatyta pereiti prie visuotinio aštuonmečio mokymo.

ALB ADELAIDĖS APYLINKĖS VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

ALB Adelaidės Apylinkės visuotinis susirinkimas šaukiamas 1962 m. rugsėjo 30 d. 3 val. p.p. Lietuvių Namuose, Eastry str., Norwood. Laiku nesusirinkus reikalaujamam narių skaičiui, susirinkimas įvyks už pusės valandos ir bus laikomas teisėtu nežiūrint dalyvių skaičiaus.

Susirinkimo dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas.
2. Susirinkimo prezidiumo sudarymas.
3. Mandatų K-jos rinkimas.
4. Atstovų į suvažiavimą rinkimas.
5. Meno dienoms ir sporto šventei ruošti Komitetų parnešimai.
6. Klausimai ir sumanymai ir
7. Susirinkimo uždarymas.

Apylinkės Valdyba, prisilaikydama ALB statuto, šiam susirinkimui pravesti numato šias taisykles:

1. Siūlyti kandidatus, balsuoti sprendžiant bendruomenės reikalus ir rinkti atstovus turi teisę kiekvienas bendruomenės narys 18 metų amžiaus ir sumokėjęs lietuvio mokestį už 1962 m., arba pareiškęs, kad jis nedirba.

2. Pirmam punkte nurodytas sąlygas atitinkančiam bendruomenės nariui Apylinkės Valdyba išduoda paruoštas balsavimo ir rinkimo korteles, kurias gaudami, jie pasirašo sąraše. Mokesčio priėmimas ir kortelių išdavimas pradedamas 2 val. 30 min. ir užbaigiamas susirinkimui prasidėjus.

3. Kandidatai siūlomi raštu Apyl. Valdybos paruoštuose formuliaruose, kurie gaunami pas valdybos narius.

4. Renkamais gali būti bendruomenės nariai nejaunesni 21 m. amžiaus ir turį teisę balsuoti. Kandidatų sutikimas būti renkamais turi būti patiektas raštu.

5. Apylinkės Valdybos iždininkas arba jį pavaduojąs valdybos narys savo parašu patvirtina, kad siūlytojas ir kandidatas yra sumokėję lietuvio mokestį už 1962 m. arba pareiškę, kad nedirba.

6. Renkant atstovus balsuojama slaptai. Išrinktais laikomi pagal eilę daugiausia balsų gavę kandidatai. Jei kandidatai gautų po lygiai balsų, išrinktu laikomas vyresnis amžiumi.

7. Balsuojant į rinkimo lapelį įrašoma tik tiek kandidatų, kiek reikalinga iširnkti. Rinkimų lapeliai, kuriuose bus įrašyta daugiau kandidatų, negu bus reikalinga išrinkti, skaitomi negaliojančiais.

Pakeitimus statuto reikalu prašome siųsti Adelaidės Apylinkės Valdybai Box 1296 L G.P.O., Adelaide.

Adelaidės Apylinkės Valdyba

Gyvuliai patys gydosi

Sergą gyvuliai dažnai patys kreipiasi į žmogų pagalbos. Ir nors gydymas sukelia skausmų, jie būna ramiausi pacientai. Žymus laukinių žvėrių medžiotojas prancūzas Žozefas Delmonas pasakoja, kaip sužeistas orangutanas ne tiktai paklusniai leidosi gydomas, bet, savo storais pirštais praplėtęs žaizdos kraštus, padėjo šeimininkui geriau ją išdezinfekuoti. Šis orangutanas, vardu Dikas, jautė tikrą aistrą medicinai. Jis atidžiai globodavo sergančias mažas beždžiones. Kartą Dikas gydė po muštynių nukentėjusias bezdžiones; nors ligoniai ir nelabai juo pasitikėjo. Dikas žaizdas valydavo liežuviu ir šlapiais riešutų medžio lapais, gydydavo jas purvu. Taip jis gydė ir savo danties votį, apdėjęs visą žandą moliu, o po trijų dienų pats ištraukė skaudamą dantį ir parodė jį šeimininkui.

Tai nebuvo mėgdžiojimas. Gamtoje galima rasti daug pavyzdžių, kurie aiškiai rodo gyvulių instinktą saugoti sveikatą.

Moldavijoje į upokšnį, gausiai apaugusį šalavijais, naktigonės metu subrisdavo seni arkliai. Žmonės greitai suprato, kad jie vandeniu gydo sąnarius, kuris upelyje buvo virtęs tikru šalavijų ekstraktu. Vietiniai gyventojai irgi ėmė šitaip gydyti reumatizmą. Dabar toje vietoje pastatyta sanatorija.

Gyvuliai žino, kokią naudą turi purvo vonios. Afrikoje buivolų banda dumble gydėsi nuo niežų. Gydomasis purvas išnaikino lervas, užkrečiančias žaizdas, ir nesveikos vietos vėl apaugo šeriais. Tačiau šie rezultatai nepatenkino biuvolų ir jie dar visą mėnesį tesė gydymą.

Yra nemaža legendų ir pasakojimų apie tai, kad purvo ir mineraliniai šaltiniai bei jų gydomosios savybės buvo aptikti gyvulių. Laukiniai ir naminiai gyvuliai žino, kad kai kurios žolės turi vidurių paleidžiamąsias savybes. Visi esame pastebėję, kad katės ir šunys kartais virsta žolėdžiais, bet nedaugelis žino, kad ir liūtai moka surasti Afrikos dykumose naudingą jiems žolę ir, reikalui esant, ją ėda.

Ir ne tik žinduoliai, netgi žuvys tiksliai jaučia, ką joms reikia daryti, gydant savo ligas. Tas pats medžiotojas Delmonas pastebėjo, kad būriai skrajojančių žuvelių iššoka iš vandens ne savo malonumui (jos rizikuoja būti žuvėdrų auka). Jos dažnai serga odos liga, nuo kurios vietomis nukrinta žvynai. Skaudamas vietas sveika kaitinti saulėje, todėl sergančios žuvelės ir šokinėja saulėtomis dienomis. Labai gabūs chirurgai paukščiai, kurie puikiai uždeda sau ant žaizdos trauklapius iš smulkių plunksnų, o perkūno oželiai sugydo ir sulūžusius kojų kaulus, subintuodami juos snapu.

LIUDININKAI PRIEŠ KOMUNIZMĄ

Šiemet sueina 15 metų, kai Australiją pasiekė pirmieji emigrantai iš komunistų užgrobtų kraštų. Tarptautinė informacijos Taryba š.m. rugsėjo 5 d. Adelaidės miesto halėje šaukia susirinkimą -- meetingą šūkiu:

"Komunizmo ekspansijos liudininkų balsas".

Šios tarybos tikslas perspėti visus australus, kurie naudojasi laisvo demokartinio gyvenimo laisvėmis ir privilegijomis, perspėti priešpastatant komunistinę realybę šalia jų varomos melagingos propagandos.

Kaikurie pusiau realistiniai politikai paneigia visus kriminalinius komunizmo nusikaltimus ir apie juos nieko nenori girdėti. Tokie politikai, komunistų taikingo sugyvenimo propagandos apakinti, stengiasi įgyvendinti šitą vienšališką taikingo sugyvenimo mitišką tikslą. Bet mums — lietuviams, albanams, baltgudžiams, kroatams, čekams, vengrams, latviams, lenkams, serbams, slovakams, ukrainiečiams ir jugoslavams visi komunistinio valdymo aktai yra kaip pūliuojančios žaizdos ant kovojančio ir gyvo mūsų tautos kūno..

Gerai pažindami komunistinę ideologiją ir būdami komunistinės tikrovės liudininkai, mes laikoma savo šventa pareiga tarti tiesos žodį visiems Australijos piliečiams. Suktą komunistinė propaganda siekią pabėgėlius iš komunistinių kraštų pristatyti kaip piktadarius, iškrypėlius ir savų tautų išdavikus. Komunistai sudaro specialius komitetus grąžinti pabėgėliams, jie užtvindo mus masėmis propagandinės medžiagos, įskaitant net asmeninius laiškus, norėdami mūsų turiną realųjį žvilgsnį nublankinti, atšaukti iš Vakarų Pasaulio visus liudininkus apie jų teroro ir priespaudos darbus. Australų komunistų partija per savo celes skleidžia melagingus ir nepagrįstus davinius, siekdami mūsų liudijimą suniekinti.

Ir tai daroma vien tik dėl to, kad mes didžiai vertiname laisvę ir individo teises ir atsisakome bendradarbiauti su brutalia galia, kuri sugriovė mūsų tautinę kultūrą, sunaikino mūsų dvasinį ir religinį gyvenimą ir taip suniveliavo gyvenimą priversdami kautis už duonos trupinį.

Mes norime parodyti savo solidarumą savo bendraminčiams australams ir atsakyti pačiai komunistų partijai. Įsitikinkite dalyvaudami Tarybos meetinge antradienį, rugsėjo 5 d. Adelaidės Miesto halėje.

Adelaidėje yra sudaryta tarptautinė taryba, kurios tikslas visomis priemonėmis pastoti komunistinei propagandai kelią ir jai atsakyti gyvų liudininkų, mačiusių komunistinę tikrovę, faktais. Ta proga šaukiamas meetingas ir čia dedamas tos tarybos atsišaukimas.

PIGIAUSIAS PERSIUNTIMAS SIUNTINIŲ
Į USSR PER ŠVEDIJĄ
NYMAN & SCHULTZ, SYDNEY
184, BROOK STREET, COOGEE, NSW

* * * *

Tai buvo MASKVA

(Atkelta iš psl. 3)

sis keikti, — kad tą šuns vaiką velnias griebs.

Kremliaus sargyba bėgiojo drebėdama, nes brutalus bolševikų valdovo balsas skverbėsi pro duris ir sienas.

— Senis vėl dūksta, — neatsargiai prasitarė vienas GPU vyrukas.

— Tss, drauge, — tyliau, kitaip ir tave velnias griebs, — sušnibždėjo senesnysis pareigūnas.

Mes negalėjome konstatuoti, kokį įspūdį arménui Mikojanui padarė Stalino priminimas apie Rozengolco mirtį. Tačiau nuo 1938 m. gruodžio mėn. pasaulio viešumon iškilo milžiniškas to bolševiko aktyvumas. 1939 m. vasario 19 d. pasirašyta Sovietų — Lenkijos prekybos sutartis. Po jos, vykdant diktatoriaus valią, sekė sutartys su Italija, Latvija ir Lietuva. Pasirašė ir Prancūzija. Mikojanas veikė nenuilsdamas. Jis priiminėjo suomius ir persus. Jo iniciatyva neturėjo ribų. Mainų objektu naudojo mašinas, tuo keldamas Sovietų Sąjungos ginklavimosi produkciją. Pradėjo derybas net su Jungtinėmis Valstybėmis. O tai neramino ir anglų prekybininkus.

Maskvoje buvo sprendžiamas klausimas, ar dėl Mikojano, kuris kasdien bėgiodavo po Kremlių, aktyvumo nebus apkarpytas Litvinovo veikimo plotas. Mikojanas, apskritai paėmus, galėjo vadovauti kiekvienai Kremliaus pageidaujamai politikai. Litvinovas šiuo metu negalėjo. Ar negrėsė jam pavojus?

Kovo vidury, po penkerių pertraukos metų, buvo sušauktas bolševikų partijos suvažiavimas, kuris buvo įdomus daugeliu atžvilgių. Delegatai susirinko iš visų Sovietų Sąjungos kraštų. Viešbutis, kur apgyvendino delegatus, buvo griežčiausiai saugomas. Į žinomus užsieniečių viešbučius buvo galima įeiti tik su leidimu. Vieno viešbučio direkcija, motyvuodama suvažiavimu, bandė išgyvendinti vieną nuolat ten gyvenusį diplomatą. Tuo metu aptarnaująs personalas buvo pakeistas GPU šnipais, kad iš visų kraštų atvykusieji delegatai būtų patikimų žmonių priežiūroje.

Tarp visų bereikšmių kalbų verta dėmesio buvo tik Stalino kalba. Kas bent kiek protauja, galėjo suprasti, kad nenorima įsivelti į jokį karą. Ne iš žmoniško draugiškumo, o, ne, senasis plėšikas puikiai žinojo, kad jis dar nepasiruošęs.

"Pasivyti, pralenkti" — daug metų skambėjo šūkiai, tačiau iki šio momento sovietų agitacijos optimizmo nedrįso taip nuslopinti, kaip šiame suvažiavime padarė pats Stalinas.

"Svarbiausias kapitalistines valstybes ūkiškai pralenkti per porą metų neįmanoma. Tam reikia laiko, taip, laiko, draugai, ir nemaža laiko", — šaukė bolševikų valdovas. Tačiau tebūna artimiausių metų tikslas kapitalistinius kraštus pralenkti, — kalbėjo, o mąstė: užpulti juos.

Jo kreatūros pritardamos plojo. Tik viena elgėsi prieš jo valią, tačiau ne dėl to, kad tai buvo asmenybė, ne, ji tik leido išsilieti savo velniškai neapykantai prieš nacionalistinį reichą, — tai buvo žydas Litvinovas. Rasinė neapykanta drumstė jo žvilgsnį, ir jis nekreipė dėmesio į Stalino reikalaujamą atsargumą. Jis užmezgė derybas su anglais. Per anksti norėjo viešai susitarti su anglais prieš Vokietiją. Dėl to turėjo kristi. Tačiau ne dėl klaidos, o tik dėl to, kad paskubėjo. Todėl diktatorius jo nelikvidavo. Tik pastūmė šalin, taip sakant, pastatė ant ledo.

Tai buvo 1939 m. gegužės 3 d.

Po jo užsienių reikalų komisariatą perėmė Molotovas.

Vakietijos apsupimas ėjo visu tempu.

Naujasis Anglijos pasiuntinys, jau perimdamas sir William Seeds pareigas Maskvoje, patikrino, kad stengsis pagerinti anglų — sovietų santykius.

Lenkijos horizontuose jau žaibavo.

(Bus daugiau)

Dovanų siuntiniai
Į LIETUVĄ
Naudokitės saugiausiu ir pigiausiu keliu
Prieš siųsdamas siuntinį visad kreipkis į
VICTORIA CO.,
39 Chesser Str., Adelaide
Tel. W 2684

Graikų filosofas Demokritas buvo labai augšto ūgio vyras. O vedė jis žemo ūgio merginą.

Iš tokios juokingai atrodančios poros daug kas mėgdavo pasišaipyti. Kartą vienas pažįstamas net ir atvirai ėmė juoktis. Filosofas linksmai atsakė:

— Ko gi jūs norite? Kaip išmintingas vyras, aš pasirinkau pačią mažiausią blogybę!

MURRAY'S
HEALTH FOOD STORES
646 George St., Sydney, Australia
(Kampas Liverpool St.)
TEL.: 21-4254 arba BA-4254
(ANKSČIAU IŠ KINGS CROSS, SYDNEY)

JEIGU JŪS TURITE GIMINIŲ LIETUVOJE, tai jie tikrai gaus Jūsų siuntinį nieko neprimokėdami, jei siųsite jį tik per visiems gerai žinomą ir rekomenduotiną firmą: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, kuri paskutiniuosius 12 metų turi kontaktą su Vnespolsiltorg'u. Nesiduokite klaidnami kitų skelbimų.

12 metų mūsų darbo ir patyrimo siunčiant siuntinius galutinai įrodė, kad su tikslumu ir geram stovyje JŪSŲ siuntinys gaunama jūsų giminių pilnoje tvarkoje.

Mūsų firma — MURRAY'S HEALTH FOOD STORES — dar nei vieno siuntinio nepražudė per visą 12 metų, nes Jūsų siuntinys yra dviguba verte apdraustas nuo galimo žuvimo, ir mes pilnai garantuojame Jūsų siuntinį iki to laiko, kol jį gauna Jūsų giminės.

Jūsų siuntinys pasiekia gavėją paprastu paštu per 2 mėnesius (maždaug), o Jūsų oro paštu siųstas siuntinys pasiekia per 12 dienų.

REGISTRUOTI SKYRIAI:
SYDNEY:
CABRAMATTA: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, 143 Cabramatta Rd. Tel.: UB 2082.
PARRAMATTA: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, 293 Church St. Tel.: YL 9728.
BANKSTOWN: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, 5 Kitchener Pde. Tel.: UY 8089.
NEWCASTLE: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, 557 Hunter St. Tel.: B 3596.
NEWCASTLE: MURRAY'S HEA LTH FOOD STORES, 93 Northumberland St., Wickham, tel.: 61-5180.
PORT KEMBLA: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, 107 Wentworth St. Tel.: J 1372.
MELBOURNE, VIC: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, 94 Elizabeth St. Tel.: 63-8498.
PERTH, W.A.: MURRAY'S HEALTH FOOD STORES, 229 Newcastle St. Tel.: BA 7842.

SPORTAS

Redaguoja: Antanas Laukaitis
38 Cheltenham Rd., Croydon, N.S.W. Tel.: UJ 4898

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame sporto klubo "Kovo" suruošto vakaro programą išpildžiusiems p. A. Plūkui ir jo vadovaujanmiems Bijūnėliams. Taip pat ačiū ir visiems svečiams, tą vakarą atsilankiusiems.

Sporto Klubas "Kovas"

EUROPIETIS SPECIALISTAS
OPTIKAS
Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinius. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.
8th Floor, Capitol House, 109 Swanston St., Melb., C.I. (Priešais Melburno Town Hall)
Tel. 62-2231

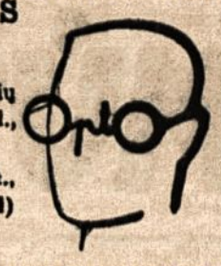

JAUNIAI STREIKUOJA

Pradžioje žiemos krepšinio turnyro, Vyties jauniai pradėjo labai gerai su daugybe žaidėjų. Visas rūpestis — trenerio klausimas. Žinoma, tokio amžiaus "studentams" buvo nelengva surasti ir trenerį, nes šių dienų jaunuolių gyvenime viskas yra žinoma, bet kas liečia krepšinį, visvien seni veteranai daugiau žino ir sugeba įvykdyti, negu jaunuoliai.

Matant didelį susidomėjimą, į pagelbą jauniams atėjo senas krepšinio vilkas p. A. Merūnas trenerio pareigoms. Pirmos treniruotės buvo gana skaitlingos, ir treneris buvo labai patenkintas, bet laikui bėgant, jauniai pradėjo nubyrėti ir galų gale į rungtynes prieš South Adelaide susirinko vos keturi, buvo papildyti iš jaunučių ir, žinoma, žaidynės buvo lengvai pralaimėtos Niekas neėmė perdaug į galvą, nes visokių reikalų visiems pasitaiko, bet kai paskutinį kartą prieš silpną Norwood vos paskutinėje minutėje pavyko sulaukti penkto žaidėjo ir dar pralaimėti 22-24 santykiu, treneris pasijautė labai užgautas, nes pats, dirbdamas toli nuo krepšio stadijono, turėjo gazuoti penkiasdešimt mylių greičiu, kad spėtų į rungtynes ir atvykus į aikštę turi nervuotis dėl komandos sudarymo iš devynių komandos žaidėjų, tai tikrai yra apgailestaujantis reikalas.

Artėjant tryliktajai Australijos Lietuvių Sporto šventei, kuri prasidės gruodžio 27 d. Adelaidės mieste, yra numatyta pravesti ir jaunių krepšinio pirmenybes — tiek berniukų ir mergaičių, bet tik labai gaila pasisakyti, kad namiškiai, gali sunkiai sudaryti komandas, nes trūksta žaidėjų — tiek berniukų ir mergaičių ir pats laikas susirūpinti, kiek galimai daugiau įtraukti jaunimo į krepšinio komandas, kad tarp kitų klubų neturėtume gėdos ir garbingai apgintume Adelaidės vardą, kuris ligi šiol senių krepšininkų garbingai buvo išlaikytas.

Tad atiduokime daugiau laiko krepšinio tobulėjimui nors paskutinius mėnesius prieš sporto šventę ir laukiame jos su pasiryžimu, pasiekti puikių laimėjimų savų brolių ir sesių tarpe.

VYTIS I — A.S.K. 68-87

Vyties pirmoji komanda, naujo trenerio K. Jaciunskio treniruojama, pergyvena krizę, nes jis bando perorganizuoti komandą pagal savo nuožiūrą ir gal užtruks ilgesnis laikas, pakol matysime trenerio atliktus darbo nuopelnus.

Prieš latvius Vytiečiai pasirodė neblogai, ir pagal savo sugebėjimą ryžtingai sukovojo prieš augšto ūgio priešus.

Žaidė ir taškus pelnė: J. Gumbys 30; A. Lapšys 14, R. Daugalis 12, S. Visockis 6, Ramonaitis 4, Petkūnas 2, Gudelis 0.

★

Vyties jaunučiai laimėjo be kovos prieš West Black, kaip praneša treneris p. J. Jonavičius, komanda savo grupėje užima ketvirtą vietą ir pamažu progresuoja. Komandą sudaro: Broliai Jonavičiai, Jaunučiai, Kanas, Brazauskas, Riauba, Arlauskas, be to į treniruotes atsilanko ir daugiau jaunučių, iš kurių greitu laiku gal pavyks sudaryti dar vieną komandą, jeigu visi galės lankyti rungtynes.

VYTIS II — LION UKRAINIETĖS 34-24

(Moterys)

Vyties antroji mergaičių komanda susitiko draugiškoms rungtynėms su Lion. Vytietės buvo pastiprintos G. Kitiene, kuri po ilgesnės pertraukos bandys vėl grįžti atgal į krepšinį. Mūsiškės sužaidė darniai ir be vargo laimėjo. Už Vytį žaidė Kitienė, Šulcaitė, Vyšniauskaitė, Matiukaitė, Kuncaitytė, Mainelytė, Pociutė, L. Andriušytė.

Edas

SPORTINĖS NAUJIENOS

"SPALVOTOJI" OLIMPIADA

Japonijos žurnalistai savaip ruošiasi Tokio olimpiadai. Vieninteliu šalies sporto laikraščio "Tokio Hunihi" redakciniai ir techniniai bendradarbiai žada "parodyti skaitytojams spalvotą olimpiadą". Jie įsipareigoja žaidynių metu išspausdinti spalvotas varžybų nuotraukas po trijų valandų nuo jų nufotografavimo (laikraštis išeis kelis kartus per dieną).

Dabar fotografai treniruojasi. Kol kas jų rekordas lygus 5 valandom 40 minučių (darant nuotraukas specialiu aparatu, turinčiu veidrodinę-reflektorinę sistemą ir duodančiu tuo pat metu tris identiškus negatyvus mėlynos, geltonos ir raudonos spalvų). "Iki 1964 metų, — pareiškė "Tokio Hunihi" bendradarbiai, — mes šį rekordą "sumušime": juk rekordus gerina ne tik sportininkai".

"VERTĖJŲ KARALIUS"...

Pasaulio futbolo čempionate buvo suteiktas ir "Vertėjų karaliaus" titulas. Juo buvo pagerbtas aštuoniolikametis čilietis Segu-Ando Sančesas iš Temuko miesto. Kai komisijoje, priimančioje vertėjus, Sančesą paklausė, kiek kalbų jis moka, šis atsakė: "Kol kas tiek, kiek man metų — 18". Kad patikrintų šį tvirtinimą, komisijai teko pasidarbuoti — net Čilėje, kur buvo susirinkę futbolo mėgėjai iš įvairių šalių, buvo nelengva rasti aštuoniolika reikalingų užsieniečių. Sančesas ramiai atsakinėjo į visus jam užduotus įvairiomis kalbomis klausimus, o po to pridūrė: "Tiesą pasakius, aš moku 25 kalbas, bet kai kurios jų — dialektai, ir aš jų neskaitau". Po tokio pareiškimo Sančesas buvo vieningai paskirtas pasaulio čempionate dirbančios vertėjų grupės vadovu.

MĖGĖJAI... UŽDIRBTI

JAV žurnalas "Sports iliustreited" išspausdino žinomo Trinidado sprinterio Maiko Agostinio (ankščiau 100 m. bėgo per 10,2, o 200 m. — 20,6) pasakojimą.

M. Agostinis rašo, kad "šis epizodas atsitiko su vienu mano pažįstamu", bet visiškai aišku, kad čia kalbama apie patį autorių. Štai tas "pažįstamas sportininkas" iš varžybų organizatorių pareikalavo 250 dolerių, o priešingu atveju atsisakė rungtyniauti. Organizacinės grupės vadovas pareiškęs: "Aš jums negaliu duoti pinigų, nes jūs sportininkas-mėgėjas. Tačiau mes galime eiti lažybų iš 250 dolerių. Aš tvirtinu, kad jūs neperšoksite štai per šią kėdę"... — "Susitarėme", — tučtuojau atsakė sportininkas ir, peršokęs per kėdę, gavo 250 doierių.

M. Agostinis, kuris jau baigė savo sportinę karjerą, atvirai prisipažįsta, kad tokius "mėgėjus" pasaulio sporte sunku suskaičiuoti.

POVANDENINIAI MUZIKOS MĖGĖJAI

Žvejys-sportininkas anglas R. Vestas ilgą laiką nuolatos laimėdavo visose povandeninės žūklės varžybose, kuriose tik dalyvaudavo. Neseniai "mįslingasis žvejys" atskleidė savo paslaptį. "Daugelio stebėjimų išdavoje, — pareiškė Vestas, — man pavyko nustatyti, kad žuvys labai mėgsta muziką, ypač džazinę. Kiekvieną kartą aš į varžybas imu portatyvų radijo imtuvą ir visada susilaukiu laimikio".

Po šio prisipažinimo Anglijos žvejų-mėgėjų draugija priėmė specialų nutarimą: "Uždrausti žūklės varžybų metu naudotis kilnojamais radijo imtuvais, patefonais ir kitais muzikos instrumentais".

KLASTA IR ... FUTBOLAS

Kai iki Italijos futbolo pirmenybių rungtynių tarp Borgoverdės ir Vičiglionės miestų rinktinių pradžios teliko valanda laiko, paaiškėjo, kad naktį nežinomi piktadariai įpiovė vartų virpstus. Teisėjai pralaimėjimą užskaitė Borgoverdės komandai, kuri "neužtikrino reikiamų sąlygų rungtynėms". Vėliau piktadariai buvo susekti. Tai buvo keturios moterys — Borgoverdės komandos futbolininkų žmonos, kurioms nepatiko, kad jų vyrai visus sekmadienius skiria futbolui.

KOVO VEIKLA

KREPŠINIS SYDNEY

Pasibaigus pirmam žiemos turnyrui, Kovas įstatė vyrų komandą į antrą turnyrą Western Suburbs District.

KOVAS — EPPING Y.M.C.A. 49-34

Kovas buvo nepilname sąstate, bet vistiek priešą įveikė. Kadangi buvo tik 5 žaidėjai, gerai žinomas krepšininkas A. Laukaitis turėjo išeiti iš "atsargos" ir šiose rungtynėse gerai kovojo gynime.

KOVAS — R.A.A.F. 43-22

Priešas buvo gana kietas, žaidėjai labai augšti. Vistik koviečiai pasispaudę laimėjo. "Jumbo" (Kriaucevičius) susižeidęs ranką turėjo žaisti gynime.

Taškai: S. Lukoševičius 23, A. Vasaris 8, K. Protas 6, A. Lubinskas 4, D. Kairaitis 2, D. Kriaucevičius, V. Lukoševičius po 0.

KOVAS — MOORE PARK 45-62 (28-27)

Prieš Moore Park mūsiškiai nedaug ko tikėjosi, nes ši komanda kelis kartus laimėjo N.S.W. pirmenybes ir turi keletą "state" žaidėjų. Bet mūsiškiai padaro staigmeną. Pirmame puslaikyje krauna krepšį po krepšio ir net vienu metu veda 5 taškais. Visa salė rėkia už koviečius.

Antrame puslaikyje pasirodo didžiausias mūsiškių priešas "pompa", ir priešas tempu ir ilgais, tiksliais metimais laimi rungtynes. Taškai. S. Lukoševičius 24, A. Daniškevičius 8, D. Lee 6, D. Kriaucevičius 4, A. Vasaris 2, K. Protas 1, K. Kazokaitis, V. Lukoševičius, A. Liubinskis po 0.

KOVAS — NEWTOWN 36-46

Nors priešas ir buvo stiprus, bet rungtynės pralaimėtos tik dėl blogo dengimo. Priešas išnaudojo gerus tolimus metimus. Koviečių zona buvo palaida ir per arti krepšio. Po šio pralaimėjimo Kovas iškrito iš šio turnyro turėdamas 2 minusus.

Taškai: A. Daniškevičius 21, A. Vasaris 8, D. Lee 7, S. Lukoševičius 6, D. Kriaucevičius 3, K. Protas, K. Kazokaitis, V. Lukoševičius, A. Lubinskas po 0.

A. Daniškevičius, D. Kriaucevičius ir S. Lukoevičius išrinkti žaisti Western Suburbs District rinktinėje.

OLYMPIC CUP

Kasmet latvių klubas "Olympic" ruošia krepšinio turnyrą, kuriame dalyvauja geriausios Sydnėy komandos. Ir šiais metais pakviestas liet. sp. klubas "Kovas". Turnyras pravedamas dviejų minusų sistema.

VIENINTĖLĖ TIKRA
VODKA
ORIGINALIOSE BONKOSE, KURI VADINASI
STOLIČNAJA
YRA VISADA GAUNAMA PAS
M. PETRONĮ,
152 Liverpool Rd., Enfield, N.S.W. Tel. UJ 5727.

Patarnavimas bendruomenės nariams
CASH or TERMS
DIDELĖMIS NUOLAIDOMIS
GAUNAMI PIRMAEILĖS KOKYBĖS GAMINIAI:
Televizijos, šaldytuvai, skalbimo mašinos, radijai, radiogramos, žoliapjūvės, elektriniai reikmenys, dujinės ir elektr. krosnys, raš. mašinėlės, laiveliai, foto aparatai, filmos, baldai, grindų užtiesalai, medžiagos, patalynė, vyr. ir mot. laikrodžiai, dviračiai, vyr. kostiumai, kelionės reikmenys, prefabrikuoti garažai, užuolaidos ir t.t.
SYDNEY WIDE INDUSTRIES PTY LTD
VISŲ NAMŲ APYVOKOS REIKMENŲ SPECIALISTAI
Krautuvės: City: 393 Pitt St. (Tarp Liverpool ir Goulburn gatvių) Tel.: BM 2791
Parramatta: 333 Church St. (priešais David Jones) Tel. YL 0401
Kingsford: 273 Anzac Parade. Tel. 663-0571
Crows Nest: 112 Willoughby Rd. Tel. JF 5971

SPORTAS LIETUVOJE

VILNIAUS "ŽALGIRIO" futbolo k-da A kl. pirmenybėse po triuškinančio pralaimėjimo Leningrade prieš vietos "Zenitą" 0:7, Vilniuje sužaidė lygiomis 1:1 su "Moldova".

Pirmose šių metų tarptautinėse rungtynėse Vilniuje, pralaimėta rumunų "Progresul ekipai 0:2 (0:0).

* * *

ANTANAS VAUPŠAS, tarptautinėse varžybose Varšuvos stadione, stebint 70.000 žiūrovų, nušoko į tolį 7,86 m. Dėl vėjo, šis pasaulinės klasės šuolis, nebuvo užskaitytas rekordu. Antru buvo prancūzas A. Brakši 7,74 m. ir trečias lenkas J. Jaskulski 7,69 m.

* * *

KAUNO "BANGA" futbolo komanda pasiekė keturias pergales iš eilės Kaune: prieš Talino "Kalen" 2:1, Rygos E.G. 1:0, Koplio "Dinamo" 4:0 ir prieš B kl. lyderį Gomelio "Lokomotyvą 1:0.

Šios pergalės leido kauniečiams iš paskutinės (17-tos) pakilti į dešimtą vietą lentelėje.

* * *

LAIMA BALAIŠYTĖ, Sov. Sąjungos čiampionė, Europos stalo teniso sąrašuose užima IX-X-tą vietą, kartu su vengre Kerekeš. Be abejo Laima užimtų žymiai augštesnę poziciją, jei rusai nebūtų baikotavę Europos pirmenybių, kurios įvyko Vakarų Berlyne.

* * *

KAUNO "ŽALGIRIO" krepšinio k-da A kl. pirmenybėse dėl XIII-tos vietos, pasirodė meistriškai. Pirmenybės vyko Baku mieste ir savo dešimt priešų kauniečiai įveikė užtikrintai.

* * *

VILNIAUS "ŽALGIRIO" aštuonvietės irkluotojų ekipa pralenkė amerikiečius tarptautinėse varžybose Filadelfijoje per rungtynes J.A.V. — Sov. Sąjunga. Tokios aštuonvietės dar nematėme pareiškė amerikiečiai, nes tai buvo pirmas įvykis istorijoje, kada Sov. Sąjungai pavyko pralenkti amerikiečius šioje irklavimo klasėje. Vilniečiai dabar ruošiasi pasaulio pirmenybėms, kurios rugsėjo mėn. įvyks Šveicarijoje.

R.S.

PADĖKA

Melburno lietuvių sporto klubo "Varpo" valdyba klubo vardu dėkoja p.p. V. Zdanavičiui, H. Paškevičiui, K. Kuzmickui ir p. Morkūno vadovaujamam oktetui už meninės dalies atlikimą sporto klubo metiniame baliuje ir savo dainomis padėjusiems sukurti jaukią baliaus nuotaiką.

Taip pat dėkojame visiems, prisidėjusiems prie baliaus paruošimo pinigais, gėrybėmis ar darbu ir brangiems svečiams, taip gausiai atsilankiusiems.

Melb. Liet. Sporto Klubo "Varpas" Valdyba

40 METŲ LIETUVOS KREPŠINIS

Šiais metais suėjo 40 metų, kai pirmą kartą (1922 metais) Lietuvoje buvo pradėtas žaisti krepšinis. Ši proga dabartinėje Lietuvoje yra labai plačiai minima ir tam atžymėti ruošiama visame krašte eilė krepšinio varžybų.

Šios sukakties proga, Kaune buvo surengta vyrų ir moterų veteranų krepšinio rungtynės: moteris atstovavo Kauno ir Vilniaus veteranės krepšininkės, kai vyrus — Lietuvos ir Latvijos veteranai. Šiose komandose randame daug ir mums gerai žinomų buvusių krepšinio žaidėjų, gynusių dar laisvosios Lietuvos paskirų klubų ir valstybines spalvas.

Vilniaus moterų komandą sudarė: V. Vaškelytė (Gobienė), B. Motiejūnaitė (Kilšauskienė), E. Karnilavičiūtė (Kulakauskienė), D. Vitartaitė (Ruzgienė), J. Savickaitė (Dauguvietienė), D. Galvydytė ir Balčiūnaitė.

Kauno moteris veteranes atstovavo: S. Astrauskaitė (Trimakienė), M. Kuzmickaitė (Korienė), A. Briedytė (Lagunavičienė), S. Klibavičiūtė (Baltrūnienė), I. Miliukštytė (Taujanskienė), J. Pimpytė (Naujokaitienė), L. Variakojytė ir O. Bagdonaitė. Šias rungtynes laimėjo kaunietės 22:16 (16:12). Iš moterų labai gerai pasirodė vilnietė Vitartaitė ir kaunietės: Baltrūnienė su Variakojyte.

Lietuvos veteranų vyrų rinktinę sudarė: S. Būtautas, J. Lagunavičius, V. Sercevičius, A. Vilimas, A. Lukošaitis, V. Dzenis, R. Bajorinas, J. Grinbergas. Komandai vadovavo J. Klišauskas. Ši vyrų komanda sužaidė gana gražiai, nors kartais ir prireikdavo pailsėti ir prieš latvius veteranus laimėjo 53:37 (21:18).

Dr. J. MACKIEWICZ
NERVŲ LIGŲ SPECIALISTAS
Pacientai priimami tik iš anksto susitarus.
25 Balston Str., St. Kilda, Vic.
telef: LB 4083

DOPINGAS DRAUDŽIAMAS....

Praėjusiais metais Šveicarijoje įvyko daug stambių skandalų dėl dopingo naudojimo, ir iki šiol šių skandalų aidas nenutyla. "Sustiprinta kova prieš dopingą Šveicarijos dviračių sporte" — tokia antrašte pavadintą medžiagą spausdina austrų laikraštis "Folksštime". Tapo žinoma, kad Šveicarijos dviratininkų sąjunga ilgą laiką nagrinėjo dopingo naudojimo problemas. Po to Sąjungos statute buvo perredaguotas 86 straipsnis. "Dopingas draudžiamas" — taip dabar prasideda šis straipsnis. Statute nuodugniai apbūdinamos visos dopingo, narkotikų priemonės ir sakoma, kad už dopingo naudojimą sportininkai bus griežtai baudžiami, net diskvalifikuojant visam laikui. Atitinkamai bus baudžiami ir treneriai, kurių globotinių kraujuje bus rasti narkotikai. Pagal naujas taisykles, visi sportininkai, jau gaudami licenzijas, privalo pasirašyti, kad jie bet kuriuo metu gali praeiti medicininę kontrolę. Šie reikalavimai liečia ir visus užsienio dviratininkus, startuojančius Šveicarijoje.

Vertindami priemones, kurių ėmėsi Sąjunga, šveicarų laikraščiai pabrėžia, kad jos gali būti rimtas barjeras "narkotinių pergalių" mėgėjų kelyje. Ką gi, pagyvensim, pamatysim.

PŪKINĖS KALDROS
PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVĖS, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje
ROSE
38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.
Rockdale stotis. Tel.: LW 1220
SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.
Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.
Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

MŪSŲ PASTOGĖ

PERTH

Vos prieš 4 mėn. Perthe gimė L.V. S-gos "Ramovė" W.A. Skyrius, o jau spėjo gražiai užsirekomenduoti. Liepos 28 d. skyrius surengė pirmąjį šokių vakarą, kuris rengimo komisijos buvo sumaniai ir gražiai pravestas. Pasilinksminimas vyko draugiškoje ir pakilioje nuotaikoje ir laikomas dalyvių vienu iš geriausių lietuviškų subuvimų. Skyriaus Valdyba ir gautąjį pelną kilniai padalino: pirmoj vietoj numatė paremti lietuvišką spaudą, skirti auką Vasario 16-sios gimnazijai, pa-Dr. S. Skapinskas pareiškė, kad tomiems dviem siuntiniam į Lietuvą pagelbstint tiems, kurie neturi giminių už tėvynės ribų. Pertho lietuviškoji visuomenė savo skaitlingu dalyvavimu minėtame subuvime parėmė ramovėnus ne tik medžiaginiai, bet ir moraliai, nes tuo buvo duotas pilnas pritarimas naujai įsteisteigusiai skyriaus veiklai. Dėkingumo ženklan paskiriama 10 svarų liet. namų statymui Perthe. Kokios sumos paskiriamos ką tik minėtiems reikalams čia nepasakoma, nes tikimasi, kad kiekvienas skaitytojas supras, kiek skyrus gali būti fiaukoti apylinkės valdybos numasavo naujakurystėje.

L.V. S-gos "Ramovė" leidžiamas "Karys" birželio mėn. paskelbė gana gražų straipsnį apie ketvirtąjį Australijoje įsisteigusį ramovėnų skyrių, linkėdamas sekmės. Į tai ramovėnai atsako: mes viską pateisinsime savo išmintingu veikimu, jeigu tik mus broliška meilė ir vieningumas lydės.

A.K.

RETAS PAVYZDYS

Ponai Marija ir Jonas Birietai, gyvenantieji Beechworth (apie 170 mylių nuo Melbourne) lankydamiesi Melbourne ir viešėdami pas savo bičiulius, ta proga užsuko ir į Lietuvių Namus, kurių bendrasavininkais tapo vos prieš keletą mėnesių, įstodami nariais į Melbourne Lietuvių Klubą. Čia p.p. Biretai praleido keletą valandų savo senųjų draugų tarpe, o taip pat nuoširdžiai pabendravo ir su kitais lietuvių namuose sutiktais tautiečiais.

Anot p. Birietos ne dažnai pasitaiko tokios progos sutikti didesnį skaičių tautiečių, nes Beechworth yra įsikūrusios tik keturios lietuvių šeimos.

Ponai Birietai, įvertindami Lietuvių Namus, kur kiekvienas lietuvis lietuviui brolis esąs, ir norėdami prisidėti, kad jie dar daugiau tarnautų visų tautiečių susibūrimui ir bendravimui, įteikė £50, o taip pat pasižadėjo ir ateityje kiek galėdami juos remti.

Tai retas pavyzdys, kuris reikėtų įsidėmėti ypač mums melbourniškiams. Juk reikia sutikti, kad p.p. Birietai Lietuvių Namais daug rečiau pasinaudos, negu mes vietiniai.

Rimas Vėtra

GEELONGIŠKIAI DIRBA IR LINKSMINASI

Liepos 28 d. vakarą choristai su šeimom ir tautinių šokių šokėjai susirinko šeimyniškam pabendravimui ir bendrai vakarienei Geelongo Lietuvių Namuose.

Gražu buvo stebėti visus kupinus džiaugsmo prie gražiai paruoštų stalų, nes buvo susirinkę pasišnekučiuoti, pasilinksminti, o ne varginančioms repeticijoms. Kaip jau įprasta lietuvių gyvenime, kur didesnis lietuvių subuvimas, ten ir kalbų netrūksta.

Geelongo lietuvių choro pirm. Dr. S. Skapinskas pareiškė, kad kol lietuviška daina — giesmė skambės mūsų tarpe, tol lietuvybei pavojaus nebus. Drauge jis apgailestavo, kad chorvedys p. R. Zinkevičius dėl tarnybos ir kitokių priežasčių negalėjo tą vakarą dalyvauti. (Jis jau apie metai laiko gyvena Melbourne). Kapelionas kun. Dr. P. Bačinskas savo žodyje iškėlė lietuviškos giesmės ir dainos svarbą lietuviškame gyvenime ir pasidžiaugė choristų pasišventimu, kada motinos palieka vaikus ir vyrus namuose ir neša tą kilnų darbą nežiūrint visų sunkumų. Baigdamas kapelionas palinkėjo gražaus ir darnaus sugyvenimo ateities darbuose. Apyl. valdybos pirm. p. V. Bindokas pasidžiaugė matydamas tokį gražų būrelį meninių jėgų, kuris jau eilę metų reiškiasi Geelong lietuvių gyvenime atlikdamas programas minėjimų metu ir palinkėjo toliau dirbti ir tęsti tą gražų darbą mūsų kolonijoje. Tautinių šokių grupės vardu žodį tarė p. M. Davalga, kurio vadivaujama tautinių šokių grupė jau 1951 m. pasirodė australams ir vietos dienraštis "Geelong Advertiser" paskelbė nuotrauką ir gražų straipsnį, gi šiuo metu p. Davalga subūrė visą pireauglį ir net žada nuvežti jaunuosius šokėjus metų pabaigoje Adelaidėn.

Besilinksminant nebuvo pamiršti ir bendruomenės reikalai: čia p. J. Gailius pravedė rinkliavą Geelongo lietuvių bendruomenės biuleteniui paremti. Surinkta £3.17.0.

Tikrai malonus vakaras paliko gilų įspūdį. Vakarą surengė Geelingo lietuvių choro valdyba ir jau dabar ruošia kaukių balių, kuris įvyks rugsėjo 1 d. 7 val. vak. Geelong lietuvių namuose.

J. Žemaitis

Pranešimai

"TALKA" INFORMUOJA

Lietuvių Kooperatinė Kredito Draugija "Talka" birželio mėnesį baigė, nors ir nepilnus, savo pirmuosius apyskaitinius metus. Greitu laiku bus šaukiamas šios draugijos narių metinis susirinkimas. Draugijos "Talka" nariai, kurie pakeitė savo gyvenamą vietą, skubiai prašomi pranešti draugijos valdybai savo naujus adresus, kad nesusitrukdytų siunčiamų informacijų įteikimas. Turintieji draugijoje "Talka" indėlius, prašomi patiekti savo indėlių knygutes palūkanoms įrašyti.

Draugijos "Talka" raštinė, 2 Francis Grove, Thornbury, atdara šeštadieniais nuo 3 — 6 val. p.p. Minimu laiku priimami naujų narių įstojimo ir paskoloms gauti pareiškimai ir indėliai.

L.K.K. Draugijos "Talka" Valdyba

PRANEŠIMAS

Melbourno lietuvių sporto klubas "Varpas" nutarė artimiausiu laiku pravesti stalo teniso mėgėjų (vyresniųjų ir jaunesniųjų) pirmenybes.

Registruojamasi pas J. Ablonskį (tel.: WM 7050) arba pas J. Čirvinską (tel.: 44 3691). Registracijos mokestis — 5 šil. Žaidimai vyks Albert Park stalo teniso halėj. Žaidimo laikas ir kt. bus pranešta vėliau, kai bus atlikta norinčių žaisti registracija.

Melb. Sp. Kl. "Varpas" Valdyba

PRANEŠIMAS

Sydnėjuje ir apylinkėse gyveną meškeriotojai, medžiotojai ir iškylautojai kviečiami rugpjūčio 26 d. (sekmadienį) 2 val. p.p. į Lietuvių Namus Redferne, 18-20 Botany Rd., Alexandria, pasitarti draugijos steigimo reikalu.

Iniciatorių grupė

RUGSĖJO 8 D. IR MAIRONIO MINĖJIMAS,

ruošiamas Adelaidės Apylinkės Valdybos, įvyks š.m. rugsėjo 9 d. Lietuvių Namuose, Norwood.

Programoje:

10 val. vėliavos pakėlimas Lietuvių Namų sodelyje,
11 val. pamaldos Šv. Kazimiero koplyčioje,
3 val. minėjimas su menine dalimi.
Po minėjimo vėliavos nuleidimas.

Adelaidės Apylinkės Valdyba

PRANEŠIMAS

ALB Krašto Valdyba, išsiuntinėjusi visoms apylinkių Valdyboms, dar turi atliekamų pajamų — išlaidų atskaitomybei vesti taisyklių.

Šios taisyklės bus naudingos ne tik apylinkėms, bet jas būtų pravartu įsigyti ir kitoms organizacijoms, nes jose yra nurodytas paprastas piniginės atskaitomybės būdas ir duoti knygų pavyzdžiai.

Organizacijos, norinčios šias taisykles įsigyti, prašomos kreiptis į Krašto Valdybą (Box 4158, G.P.O., Sydney), prisiųsdamos 10 šilingų spausdinimo išlaidoms padengti.

PRANEŠIMAS

Pranešu, kad nuo rugpjūčio 5 d. 1962 m. iš Geelong lietuvių choro vadovo pareigų pasitraukiu ir už minėto choro veikimą ateity neatsakau.

T.R. Zenkevičius

GAUTAS LAIŠKAS

M.P. Redakcijoje gautas laiškas p. Viktorui Venclovui iš Melbourne. Malonėkite atsiimti arba duoti savo adresą — persiųsime.

Red.

GARANTUOTAI BŪSITE PATENKINTI ATSILANKĘ Į METINĮ

MŪSŲ PASTOGĖS

SPAUDOS BALIŲ

KURIS ĮVYKS RUGPJŪČIO 18 D. LATVIŲ SALĖJE 32 PARNELL STR., STRATHFIELD

Pradžia 7 val. vak.

Programa įvairi ir originali: matysime rinktines šokėjas egzotiškoje aprangoje, veiks piratų baras, didžiausias valgių ir gėrimų pasirinkimas vietoje.

Ir šiais metais balių globos Mūsų Pastogės gimdytojas — steigėjas

ALB GARBĖS NARYS ANTANAS BAUŽĖ SU PONIA.

Šis grandiozinis balius suteiks jums neįkainuojamų malonumų, kuriuos patirsite sumokėdami **už pakvietimą tik 22 šilingus.**

Jau šiandie pasirūpinkite pakvietimais, kad vėliau netektų laukti prie durų.

Į balių pakvietimai gaunami šiais adresais:

B. **Daukus** — 272 Cooper Rd., Yagoona, Tel. 70-5281,
R. **Venclovas** — 9 Lemnos Str., Homebush, tel. UM 6208,
V. **Kazokas** — 13 Percy Str., Bankstown, tel. 70-8395,
V. **Patašius** — 55 Riverview Rd., Earlwood,
J. **Zinkus** — 84 Victor Ave., Picnic Point,
J.P. **Kedys** — Baltia Pty. Ltd., 93a Argyle Str., Parramatta, tel. 635 9787,
M. **Petronis** — 152 Liverpool Rd., Enfield, tel. UJ 5727,
M. **Zakaras** — 10 Onslow Str., Canterbury, tel. UW 5072,
H. **Stošius** — 120 Gloucester Str., Sydney,
E. **Migevičius** — 39 Junction Str., Cabramatta,
S. **Zablockienė** — Spaudos Kioskas, Camperdown bažn.,
M. **Gailiūnas** — 5 Fowler Str., Bulli,
P. **Pilka** — 29 Westgarth Str., O'Connor, Canberra.

STALUS IR VIETAS SKIRSTO V. KAZOKAS.

KULTŪROS FONDO PASKAITOS MELBOURNE

Lietuvių Kultūros Fondo Valdyba praneša, kad Lietuvių Namuose, 12 Francis Gr. Thornbury, bus laikomos šios paskaitos.

Rugpjūčio 25 d. Dail. A. Vaičaitis, **Modernusis menas.**

Rugsėjo 8 d. Inž. A. Gasiūnas, **Mano kelionė Europoj, Afrikoj ir Amerikoj.**

Rugsėjo 22 d. Dr. W. Didžys, **Virusas.**

Spalio 6 d. E. Žižienė (B.A.) **Švietimo krizė.**

Spalio 20 d. p. J. Antanaitis, **Lenkų tautinė ekspansija Lietuvoje.**

Lapkričio 3 d. Inž V.S. Žižys, **Iš lietuvių tautos archeologijos.**

Lapkričio 17 d. Dr. Šiurienė, **Vėžio ligų kilmė ir pasireiškimas.**

Paskaitos vyks šeštadieniais. Visų paskaitų pradžia 4 val. vakaro. Po paskaitos diskusija paskaitos temomis. Labai prašome šio pranešimo iškarpą pasidėti ir pažymėti paskaitų datas kalendoriuje, nes nesame tikri galėsią šį pranešimą pakartotinai atspausti mūsų spaudoje.

A.L.K.F. Valdyba

Pajieškojimas

Pajieškomas Antanas Vytautas Petraitis. Jis pats arba apie jį žinantieji malonėkite rašyti šiuo adresu: A. Kyzelis, 11 Tennyson Rd., Greenacre, N.S.W.

TAUTOS FONDAS ADELAIDĖJE

Sudarytas Tautos Fondo atstovybės Adelaidės skyrius iš šių asmenų: Alf. Urnevičiaus, Vl. Petrėno ir Br. Plokščio.

Ryšium su šio skyriaus sudarymu Adelaidės apyl. p-kas. inž. K. Tymukas taip pareiškė:

"Tautos Fondo skyrius Adelaidėje sudarytas be apylinkės valdybos žinios. To skyriaus sudarymo reikalu niekas su apylinkės valdyba nesitarė. Ji nebuvo painformuota ir apie skyriaus sudarymo faktą. Adelaidės Apylinkės valdybai nežinomi sudaryto Tautos Fondo skyriaus darbo planai ir užsimojimai."

Visos Sydney lietuvių organizacijos, kurios naudojasi Dainavos sale, prašomos rugpjūčio 25 d. atsiųsti po du asmenis salės valymo darbams. Atvykti iš ryto.

Administratorius

SUOMIAI BOIKOTAVO

Komunistų rengiamą VIII jaunimo festivalį Helsinkyje žymėjo du bruožai — jį aiškiai boikotuoja krašto šeimininkai — suomiai ir jis suorganizuotas pagal įprastinę komunistinę režisūrą.

Dar prieš festivalio pradžią buvo būdinga, kad suomių spauda bent ligi liepos 23 d. apie komunistų rengiamą triukšmą tylėjo ir jo neminėjo nė žodžiu. Vienintelis laikraštis, plačiai rašęs ir teberašąs tai komunistų "Kansan Uutiset". Pav. populiariausias ir įtakingiausias Helsinkio dienraštis "Helsingin Sanomat" tik prieš festivalio pradžią įdėjo gyventojų pasisakymus apie festivalį ir jie visi — neigiami. Būdinga dar ir tai, kad tik 4% iš apklausinėtų suomių pasisakė, kad jie labiau domisi festivaliu. Suomiai ir šalia jų įvairios užsieniečių organizacijos visa padarė, kad tik atitraukti visuomenės dėmesį nuo festivalio. Pvz., festivalio dienomis įvyko sporto rungtynės tarp suomių ir švedų ir jos sutraukė tūkstančius žiūrovų bei svečių iš Švedijos. Nors šiaip vasaros metu teatrai uždaromi, tačiau dabar jie veikia. Pavyzdingai suorganizuota šveicarų paroda pavaizduoja laisvos demokratijos bei Vakarų pranašumą, jaun. socialdemokratų parodą atstovavo Suomijos pasiekimus įvairiose gyvenimo srityse. Jaunieji amerikiečiai suorganizavo savo parodą. Įvairiose miesto vietose, ir provincijos miestų neišskiriant, su milžiniška sėkme pasirodo amerikiečiai su džazo muzika. Helsinkyje visur gali justi Vakarų įtakos — skelbimai, spaudos pobūdis, filmų programos (iš per 20 festivalio metu rodomų filmų vos viena sovietų gamybos, o šiaip daugiausia JAV filmai).

Parengimų dalis vyko ir liepos 28 d. Tos dienos vėlų vakarą pagrindinėje miesto gatvėje — Mannerheimo bulvare gaivališkai susirinkusi suomių studentų ir jaunimo minia sukėlė prieš festivalį nukreiptas demonstracijas. (Aprašyta 1 psl.).

Festivalio atidarymas įvyko liepos 29 d. — delegacijos žygiavo miesto centro gatvėmis ir stadijone. Komunistai padėjo visas įmanomas pastangas užpildyti stadijoną ir iš provincijos atgabeno tūkstančius komunistų jaunuolių. Visa toji publika šūkavo, mosavo vėliavėlėmis Delegacijų žygiavimas stadijone užtruko dvi valandas. Sovietų delegacijoje (per 700) žygiavo ir devyni lietuviai, jų tarpe Lietuvos komjaunimo sekr. Česnavičius, kolchozo pirm. Mačiulionis, keli muzikai ir sportininkai. Iš Vakarų atvykusiems lietuviams pavyko su iš Lietuvos atvykusiais kiek pasikalbėti. Savo gausumu atkreipė dėmesį kubiečiai, italai, prancūzai, vak. vokiečiai, amerikiečiai (tačiau šių tarpe, kiek teko patirti, vos apie 40 esama tikrų komunistų šalininkų, o 450 tarpe apie pusę buvo aiškūs festivalio priešininkai). Atidarymo kalbose skambėjo įprastinės komunistų frazės apie taiką — būdinga, kad festivalio rengėjai naudojo tik suomių ir prancūzų kalbas, dalinai ir ispanų ir buvo išvengta anglų ir rusų kalbų. Po parado dar pora valandų vyko aikštėje meniniai pasirodymai. Jie buvo gerai suorganizuoti ir galėjai įžiūrėti ir politinį momentą, nors šiaip jo buvo vengiama. Pvz., rytų vokiečiai demonstravo, kaip komunistų akimis, turėtų būti išspręstas Berlyno klausimas, tačiau šiaip vyravo liaudies šokiai. Didžiausią pasisekimą turėjo suomių jaunimo pasirodymas.

Kitomis dienomis vyko šimtai kitų parengimų stadijone, įvairiose miesto salėse, aikštėse, koncertų ar kino salėse. Nepaisant miesto užtvindymo, suomiai į įvairias manifestacijas nekreipė dėmesio ir tai geriausiai galėjai stebėti jų spaudoje. Festivalio dienomis suomių jaunimas kasdien leidžia spausdintą 4 psl. prieš festivalį nukreiptą leidinį "Helsinkio jaunimo naujienos" — anglų, prancūzų ir ispanų kalbomis. Dar galima pridurti, kad delegacijų žygiavimą stadijono aikštėje ir aplamai publikos nuotaikas gerokai atšaldė atsiradęs staigus lietus — kai sausai pražygiavo įvairios afrikiečių ar azijatų delegacijos, nuo lietaus ypatingai nukentėjo lenkai, rumunai, dalinai ir sovietų delegacija.

(E)

JENOLAN CAVES APLANKIUS

Kai kurie iš mūsų užvedę kalbą apie Australijos istoriją, mosteli ranka ir pasako: "Kokia čia gal būti istorija krašte, neišgyvenusiam nei 200 metų..." Taip ir užbaigiam pokalbį grįždami į savo praeitį ir karo išgyventus vargus.

Panašiai kalbame ir apie gamtą: ... "vis tie patys vaizdai..."

Tačiau, norint ir ieškant galima atrasti gana gražių ir įdomių vietų, o su jomis ir nors neperseniausių, bet įdomių praeities atsitikimų.

Iš Sydnėjaus važiuojant pro mėlynuosius kalnus per Katoomba, Mt. Victoria tuoj už Hartley pasisukus iš pagrindinio plento tęsiant kelionę vingiuotų kalnų keliu, papėdėje pasiekiama Jenolan Caves.

1838 m. James Whalan sekė pabėgusį kalinį, kuris buvo įsisteigęs savo buveinę neprieinamuose kalnuose ir vis reguliariai atvykdavo pasiplėšikauti iš naujakurių ir keliautojų. Seklys pasiekė vagies James McKeown pėdomis didžiulę olą, apie kurią sugrįžęs pasakojo savo broliui: "Buvau velnio tvarte..." — taip viena iš tų olų vadinama ir iki šiai dienai. Ant rytojaus J. Whalan sugrįžo į vietovę su policininkais ir J. McKeown buvo areštuotas.

Broliai James ir Charles Whalan susidomėję vietove grįžo atgal ir pradėjo tyrinėti. Taip su metų eiga atrasta labai įdomios aštuonios olos.

1914-18 m.m. vietovėje pastatytas viešbutis, kuris ir šiandiena stipriai laikosi ir yra priskaitomas prie pirmos klasės viešbučių grupės. Kainos palyginus yra pigios ir prieinamos kiekvienam.

Pats įdomumas olose yra įvairios figūros. Kadangi kalnuose yra kalkakmenio tai lietaus vanduo skverbdamasis pro akmens plyšelius ir praėjęs kalkakmenio sluoksnį chemikalinėje procedūroje sukietėja tampant varvakmeniu. Procedūra yra gana ilga,, skaičiuojama, kad kūbinis inčas užtrunka užaugti tarp 40 iki 1000 metų. Tačiau pačių uolų amžius nereiškia milijoninės metų senovės, bet laikoma apie 500,000 metų senumo, nors patys urvai yra milijoninio metų amžiaus.

Turint lakesnę vaizduotę olose galima susikurti įvairių vaizdų, bet yra gana daug gražių figūrų, kurioms ir vaizduotė nereikalinga. Įspūdinga vieta yra Lucas oloj "katedra", kurioje tikrai pasijunti įėjęs į gamtos sukurtą šventovę, o ypač padidina iškilmingumą Mario Lanza plokštelė "Aš eisiu su Dievu".

Taip pat yra įdomu Temple of Baal kur yra Baltasis Altorius ir Angelo Sparnas bei Cabrieliaus Sparnas. Kiekvienoje oloje galima atrasti gamtos sukurtų atmintinų vaizdų.

Olų vizitavimo laikas suskirstytas, ir lankoma vadovų priežiūroje, kurie duoda ir paaiškinimus. Olą aplankyti užtrunka iki dviejų valandų laiko ir reikia mokėti nuo 6 iki 7 šil. už asmenį (vaikams papiginta). Jei nuvykstama tik vienai dienai, patartina aplankyti vieną olą viename gale ir eiti į kitą olą, esančią priešingoje kryptyje — tuo gaunasi daugiau įvairumo. Asmeniškai rekomenduotina Lucas Cave ir Orient arba River Cave.

Norint praleisti įdomiai savaitgalio dieną, gražiame gamtovaizdoje, galima išvykti iš Sydney ney anksti rytą ir būti Jenolan Caves po 3-4 valandų automobiliu. Yra vietovė ir papiknikauti, o viešbutyje pietų standartinė kaina 10 šil. iš penkių patiekalų.

Yra gražių vietų — reikia tik paieškoti, o suradęs gali atitrūkti nuo kasdienybės vargų ir grožėtis gamtos sukurtomis įdomybėmis.

Kelionė įdomi, nes pravažiuojama Mėlynieji kalnai ir apylinkėse matosi daug senų pastatų, liudijančių Australijos kūrimosi pradžią.

A. Bukas

PADĖKA

Mylimam vyrui ir tėveliui

A. A. POVILUI URBONUI

mirus, visiems draugams bei pažįstamiem, palydėjusiems jį amžinojo poilsio vieton, pareiškusiems mums užuojautos bei suraminusiems liūdesio valandoje, tariame nuoširdų ačiū.

Ypatingą padėką reiškiame kun. Dr. P. Bačinskui už jautrią atsisveikinimo kalbą ir kun. P. Vaseriui už laidotuvių atlikimą.

Žmona Valė, sūnūs Romas, Šarūnas ir duktė Danutė

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore, Sydney, tel. 75 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.